

Noročina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECEC

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

„Jutrova“ narodna in vzgojna načela

V svojem članku o naši državni šoli in prosvetni politiki od 11. t. m. smo ugotovili, da le-ta ne ustreza duhu našega naroda, da v smislu unitarizma slovenske narodne individualnosti sploh ne pozna in zato tudi ne priznava samobitne slovenske kulture in da je čisto dosledno po tem principu strogo centralistična, tako, da naše ljudstvo v ustroju, upravi in vodstvu svojega šolstva nima nobene besede, ampak samo dolžnost plačevati visoke vsote za njegovo vzdrževanje. S tem nismo povedali ničesar drugega kakor to, kar čuti in čemur je dal že večkrat poudarka slovenski narod ne samo po svojih političnih zastopnikih in upravnih edincih, kolikor so še organ ljudskega mišljenja in volje, ampak tudi po svojih svobodnih političnih in kulturnih organizacijah. Rekli smo tudi, da je bil naš narod svoje avtonomije na šolskem področju v svoji lastni državi po zaslugi slovenskih liberalcev ali JNS-arjev, kakor se danes imenujejo, oropan, da po krivdi teh brezpozgojnih slug unitarizma in centralizma naša šola ni slovenska v polnem in pravem pomenu in da tam, kjer se njena osnovna načela praktično v vsem obsegu izvajajo, naše otroke slovenstvu, njega miselnosti in kulturi odtujuje.

»Jutro« je, kakor pravi v svojem jugoslovenskem žargonu, nad temi našimi izjavami globoko »zaprepaščeno«. Z znano dvoletno politično taktiko, ki se je danes v opoziciji naši integralni Jugosloveni poslužujejo, skušajo v svojem glasilu dokazovati, da so oni kljub svojemu neizpremenljivemu stališču edinstvenega jugoslovenskega naroda proti centralizmu in da bi, če bi zopet prišli na vroče zaželeno državno krmilo, njihov jugoslovenski unitarizem niti »najmenj ne kršil nobenega interesa slovenskega kulturnega stremljenja«. V dokaz temu navaja »Jutro«, da smo šele v jugoslovanski državi dobili svoje vseskozi narodno šolstvo, da smo šele zdaj dobili možnost znanstvenega delovanja in da je slovenski jezik šele po letu 1918 postal resnična osnova našega kulturnega dela in izživljanja, tako, da se naše šolstvo danes dopolnjuje s svobodnimi najvišjimi organizacijami tja do akademije znanosti in umetnosti. Nam pa glasilo Petra Živkoviča očita, da naši državni šoli zamerjamo njenega jugoslovenskega nacionalnega duha, da nam ni prav, če naša šola slovensko mladino vzgaja v »spoznanju globoke povezanosti celokupnega našega naroda v državnem in narodnem edinstvu in da stremimo po konfesionalni šoli, ki bi »morala nujno in morda usodno poglobiti razlike in nasprotstva v našem narodu ter ustvariti nove težke konflikte v njegovem življenju«. Tem pristno jugoslovensko integralističnim trditvam in tožbam sledi v zadnjem času v našem jeenesarskem tisku tako zelo priljubljeni trik, češ da se »Slovenec« s svojim ostrim stališčem proti jugoslovenski unitaristični šoli postavlja v nasprotje z »načeli, ki bi jih moral »Slovenec« v našem političnem življenju zastopati...

Nas ta »Jutro« odgovor ni prav nič presentil ali »zaprepaščilo«, kakor bi naš glavni liberalni organ v svoji najnovejši globoki ljubezni do slovenskega duha in jezika rekel. Saj je sestavljen po tradicionalni metodi totalitarno jugoslovenskega tiska, da se v denunciatoričnem namenu nasprotnikove trditve potvarjajo, da se splošno znana dejstva enostavno utajijo in v resnici postavljajo na glavo ter neljube stvari s neopredeljenimi frazami zamaskirajo. Neresnica s tendenco, da bi se politično neveden čitatelj prevrnil, je, če »Jutro« ločuje svoj nacionalni jugoslovenski unitarizem od upravnega centralizma, ki sta pri nas dejansko bistveno zvezana in drug brez drugega ne moreta biti. Zato se je pri nas po ljudstvu vsiljeni vidovdanski ustavi, ki je Slovence in Hrvatce enostavno majorizirala, uvedel centralizem, ker se je postavila teza, da nismo samosvoj, pravi in polni narod, ampak samo »pleme«, ki kajpada kot nekaj manjvrednega, kar se mora postopno likvidirati, nima pravice do lastnega avtonomnega življenja ne v političnem ne v kulturnem pogledu. To, kar »Jutro« imenuje decentralizacija, je samo pesek v oči, ker je golega upravno-tehničnega značaja in samosvojesti našega naroda ne priznava in mu zato kot narodu tudi ne more priznavati enakopravnosti. Ker »Jutro« v svojem odgovoru Slovence narodno individualnost zopet izrečno odreka, je vse njegovo sklicevanje na decentralizacijo, ki da jo je stranka Petra Živkoviča vedno zastopala, prazno otepanje po zraku. Če pa kdo slovenstvu narodnega značaja v polnovrednem pomenu ne prizna, ta se zastojni trudi priznavati slovensko kulturo, slovensko miselnost in neizbrisne pravice našega jezika ter njegovega »izživljanja do najvišje potence«, ker je v tem slučaju ali političen hinavec ali pa popolnoma nelogičen.

Prav zato pa naša JNS ne bo mogla z nobenimi še tako spretno ali nespretno z vsemi močnimi demagogičnimi rekli dekoriranimi izjavami utajiti dejstva, da naša unitaristična šola nasprotuje slovenskemu duhu, njegovi samobitnosti oporek in slovensko miselnost, nprav in kulturne cilje degradira zastopavlja, in le kot neko nujno zlo, kol nekaj prošlega in na nižji stopnji zaostalega ter jugoslovenstvu tujega in nasprotujočega smatra, kar da bo razvoj neumisljeno izbrisal. V »Jutru« samem in v »Slovenskem narodu« so to že nešteto krat zapisali, čeprav je sedaj slovenski jezik v jeenesarskem organu naenkrat postal »resnična osnova slovenskega kulturnega dela in izživljanja« — nemara celo po zaslugi vidovdanske ustave... Difficile est satyram non scribere. Če je v stari Avstriji bil slovenski jezik zastopavljen, če se je v habsburški monarhiji naš narodni razvoj zaviral in se ni mogla ustvariti slovenska univerza, pa je še veliko bolj žalostno, da je v lastni narodni državi unitarizem in centralizem JNS načeloma izbrisal samosvoj slovenski narod, naše šolstvo postavil na protislovensko podlago, češ da je polno in pravo slovenstvo v nasprotju z resničnim jugoslovanstvom, in stremi za našim raznarodanjem pa je obenem še dedno katoliško slovenskega naroda proglašal (in maskirano tudi danes proglašajo) za protijugoslovenski, tuji in škodljiv element. Najbolj žalostno pa je, da nam je jugoslovenski unitarizem in centralizem uničil šolsko »narodno samoupravo«, ki smo si jo bili v bivši monarhiji priborili in za katero zdaj tudi »Jutro« v opoziciji krogodilove solze pre-taka. Samo pomilovalen nasmeh pa more zbuditi trditve glasila

Sklepi v Budimpešti

Proti komunizmu — Oborožitev Madžarske — Pogajanja z Romunijo

Budimpešta, 13. jan. AA. Ob zaključku trojne konference je bilo objavljeno naslednje poročilo:

1. Zunanji minister Italije prof. Ciano, avstrijski zvezni kancelar Schuschnigg, državni podtajnik v avstrijskem zunanjem ministertvu Schmidt, madžarski predsednik vlade Daranyi in madžarski zunanji minister Kanya so se sestali v Budimpešti 10., 11. in 12. januarja 1938, da bi se med seboj posvetovali v skladu z rimskimi protokoli.

2. Predstavniki treh vlad so se enkrat z zadovoljstvom ugotovili koristne sadove in ugoden razvoj rimskih protokolov. Prav tako so ponovno naglasili svojo skupno voljo, da v okviru teh protokolov okrepijo svojo politiko, gospodarsko delavnost in prisrčno sodelovanje. V tem delu so zastopniki Avstrije in Madžarske izrazili svoje zadovoljstvo nad tako tesnim sodelovanjem, ki veže dve veliki prijateljski državi, Italijo in Nemčijo, v oči Rim-Berlin in ki je novo in pomembno jamstvo za mir in obnovo. Zastopniki Avstrije so razložili svojo politiko, ki sloni na načelu rimskega protokola in na sporazumu med Avstrijo in Nemčijo z dne 11. julija 1936. Zastopniki Italije in Madžarske so izjavili, da so popolnoma zadovoljni s to politiko.

3. Zastopniki Avstrije in Madžarske so potrdili svojo odločno nasprotovanje komunizmu in s simpatijami pozdravljali italijansko-nemško-japonsko pogodbo proti kominterni, ki sloni na istih načelih. Naglasili so tudi svoj sklep,

da se bodo z vsemi silami borili proti komunistični propagandi v svojih državah.

4. Zastopniki Avstrije in Madžarske so sporočili zastopniku Italije svoj sklep, da tudi formalno priznajo vlado generala Franca kot zakonito vlado v Španiji in v vseh njenih kolonialnih posestvih. Vse tri vlade mislijo, da predstavlja ta korak velik napredek za ureditev odnošajev med Španijo in drugimi državami, prav tako pa tudi za pomirjenje Evrope.

5. Zastopniki Avstrije in Madžarske so tudi vzeli na znanje dejanje pravičnosti, ki je na podlagi resnih predlogov italijanske vlade prisililo, da zapusti Zvezo narodov. Obenem s tem so ugotovili, kako resne posledice bo ta sklep imel za cilje in možnosti Društva narodov in zato izjavljajo, da Zveza narodov ne more in ne sme imeti značaja ideološke skupine. Če bi se to zgodilo, tedaj si Avstrija in Madžarska pridržujeta pravico, da ponovno prouče svoje odnošaje z Zvezo narodov.

6. Zastopniki Italije in Avstrije ponavljajo, da njihovi vladi priznavata Madžarski popolno enakopravnost v vprašanju oboroževanja. Zastopniki menijo, da je uresničitev tega načela zelo nujna.

7. Zastopniki Italije in Avstrije so tudi izjavili, da njihovi vladi z velikim zanimanjem spremljata razvoj odnošajev med Madžarsko in Ro-

munijo. Prepričani so, da bi ugoden izid pogajanj med Madžarsko in Romunijo precej utrdil mir v podonavski Evropi.

8. Zastopniki treh vlad so proučili gospodarski položaj in se sporazumeli, da je treba z vsemi sredstvi okrepijo trgovino med tremi državami in to na temelju, ki je bil nedavno nanovo izdelan.

9. Zastopniki treh vlad naglašujejo svojo skupno voljo, da sodelujejo z vsemi državami, katerih politika stremi za mirom, obnovo in za boljše razumevanje med vsemi narodi.

Pozdrav Mussoliniju

Schuschnigg, Daranyi, Schmidt in Kanya so poslali Benitu Mussoliniju tole brzojavko:

V trenutku, ko podpisujemo skupno izjavo, ki zaključuje delo naše konference, hitimo, da v Vaši ekselenciji najprisrčneje pozdravimo začetnika vsega tega dela, ki ne ščiti samo zakonitih koristi naših držav, in omogočuje njihov nadaljnji razvoj, ampak tudi vdano služi pravici in splošnemu miru.

Širša gospodarska povezanost

Vsi današnji avstrijski listi v vidni obliki objavljajo vesti o poslednjih sklepih budimpeštanske trojne konference in o skupni izjavi zastopnikov treh držav rimskega protokola. Listi pristavljajo, da se gospodarska vprašanja v deklaraciji komaj malo omenjajo. To tolmačijo s tem, da je višek gospodarskega črpanja med državami rimskega protokola že dosežen in da se nadaljnje povečanje gospodarskih uspehov more doseči samo še z vključitvijo drugih podonavskih držav v rimski sistem. Italijansko-jugoslovenska trgovska pogodba je že sklenjena v tem smislu. Sedaj se pričakuje, da bosta Avstrija in Madžarska skušali priti do gospodarskega sodelovanja v prvi vrsti s Českoslovaško. Samo na ta način se v teh merod. krogih pričakuje uspešna rešitev podonavskega problema.

Pred obiskom dr. Stojadinoviča v Berlinu

4 državniki o odnosih med Nemčijo in Jugoslavijo

Berlin, 13. januarja. AA. Od skoraj tri tisoč nemških dnevnikov le malokateri ni včeraj ali danes prinesel simpatičnih življenjskih opisov o dr. M. Stojadinoviču, ki bo obiskal Nemčijo, prav mnogo med njimi jih je pa priobčilo njegovo sliko in dolge simpatične članke o Jugoslaviji.

»Volk und Reich«, ki je danes najuglednejši vodilni časopis sodobne Nemčije, posveča celo številko obisku dr. Stojadinoviča.

Nemški poslanik von Heeren

Nemški poslanik v Belgradu von Heeren piše pod naslovom »Razmerje med Nemčijo in Jugoslavijo«:

Po zaslugi modrega in daljnovidnega vodstva svoje politike in gospodarstva je položaj Jugoslavije v jažnovzhodni Evropi zadnja leta stalno dobival vsedalje večji pomen. Kot politični činitelj reda in miru se je Jugoslaviji posrečilo ustvariti dobro razmerje z vsemi sosedi in izposlovati, da je na vsem Balkanu prodira zunanja politika, ki zavešno odklanja vsako možnost izkoriščanja po tujih interesih. Jugoslavija je zadovoljivo premagala posledice agrarne krize in spretno izkoristila vse možnosti plasmana ter je danes ta najboljše poti naglega vzpona, ki ga ji obetata bogastvo njene zemlje in delavnost njenega prebivalstva. Ta polet Jugoslavije se popolnoma ujema z interesi Nemčije. Nemčije in Jugoslavije nič ne razdvajajo, nasprotno, zveze med njima so ozke, in Nemčija more samo želiti Jugoslaviji, na katere trgu nastopa zdaj kot kupec, zdaj kot prodajalec, zmerni in na prvem mestu, in s katero narodom živ. v čistem prijateljstvu, v vseh pogledih samo najboljše. Razmerje med Nemčijo in Jugoslavijo je v popolnem skladu z okoliščinami političnega in gospodarskega položaja. Tesno sodelovanje na vseh področjih je v obojem interesu, prav tako pa tudi popolno medsebojno zaupanje in spoštovanje in prijateljstvo, ki sta trdna osnova tudi za bodočnost.

Jugoslovanski poslanik Cincar - Markovič

Aleksander Cincar - Markovič, jugoslov. poslanik v Berlinu, pa piše pod naslovom »Razmerje med Nemčijo in Jugoslavijo« tole:

Obnova Nemčije, ki je veliko in zgodovinsko delo fuhrerja, je doživela v Jugoslaviji razumevanje in priznanje, v prvi vrsti program ustvaritve velikih možnosti, ki je postavil načrt o zidanju

državnih avtomobilskih cest, o pridobitvi zemlje na obalah Severnega morja, načrt o velikih naselbinah in modernih gradnjah, o urbanistični prilagoditvi glavnih mest zahtevam sedanje dobe, socialna ustanova zimske pomoči, posebni način, da se delavstvu omogoči počitek — vse to je v Jugoslaviji napravilo globok vtis. Značaj svetovne veščine, ki ga je Nemčija avtomatično dosegla s svojo novo vojsko, je postal činitelj ravnotežja v evropskem redu. Po Adolfu Hitlerju je tretji rajh večkrat izrekel za mir. Na osnovi teh dejstev se je pokazalo popolno soglasje politike prijateljstva med našima dvema državama. Znano je, kako se Nemčija in Jugoslavija dopolnjujeta po zaslugi svoje gospodarske strukture in svoje lege; to je zato tudi omogočilo zelo živahno trgovino med obema državama, ki se čedalje bolj širi v obojo korist. Tako stoji Nemčija danes na prvem mestu v jugoslovanski trgovinski bilanci. Razmerje med Jugoslavijo in Nemčijo se je zadnja leta uspešno razvilo, tako da smemo imeti upanje, da se bo tudi nadalje razvijalo v najboljšem političnem smislu za blagor evropskega miru.

Nemški zunanji minister baron Neurath

Nemški zunanji minister baron v. Neurath pa piše pod naslovom »Nemško-jugoslovenska mirovna politika«:

Blizajoči se obisk predsednika dr. Stojadinoviča me navdaja z iskrenim veseljem in zadoščenjem. Spoznal sem dr. Stojadinoviča kot iskrenega prijatelja nemškega naroda in odličnega borca iz prvih vrst za mir. Zato pričakujemo v obisku jugoslovanskega državnika ne samo utrditev dobrega razmerja med Nemčijo in Jugoslavijo, ampak vidim v tem tudi dogodek, ki bo velikega pomena za blagor Evrope in za usodo obeh držav. Čeprav je to prijateljstvo za obe strani dragoceno, je treba poudariti, da sta bili v evropski vojni na dveh različnih frontah. Kljub temu se mora reči, da Nemčija in Jugoslavija nista brez smotrnega dela s svoje strani dobili tega položaja kot dar z neba. Najbrž so ravno vojni doživljaji utrdili to razmerje. Da je povojna doba pomnožila obojestransko splošno medsebojno spoznavanje in pomagala ustvariti sedanje zveze, se imamo zahvaliti odlični realistični politiki, ki je imela premagati nasprotstva takratne dobe. Medtem ko se je izvrševalo to delo, se je pa pokazalo, da med obema

državama ne samo ni nasprotij, ki bi mogla otežiti njuno razmerje, temveč da celo v pozitivnem pomenu pripadata skupnosti interesov. To je za sluga obeh vlad, ki sta prišli do jasnega spoznanja, možnosti in nujnosti, da je treba v korist obeh narodov in v blagor Evrope izbrati dane okoliščine in možnosti. Današnje prijateljske zveze in vzpon gospodarskega razmerja med obema državama so nam dokaz o potrebi tega prijateljstva. Ureditev razmerja med Nemčijo in Jugoslavijo bo nov dokaz našega vzajemnega aktivnega prizadevanja za splošni mir.

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović

V svojem članku pod naslovom »Jugoslavija in Nemčija« razvija predsednik vlade dr. Stojadinović te-le misli.

Med jugoslovanskim in nemškim narodom obstoje že dalj kot sto let tesne in plodovite vzajemne zveze, predvsem na kulturnem in duhovnem področju. Zlasti proslava 150 letnice rojstva velikega reformatorja našega jezika Vuka Karadžića je pred kratkim dala priložnost, da se spomnimo teh zvez, ki so se tako vidno pokazale v njegovih delih. Ali ni ravno takšno Vukovo ustvarjanje dobilo ustrežajočo pobudo pri Jakobu Grimmu, Goetheju in drugih zastopnikih nemškega duhovnega življenja prvih desetletij preteklega stoletja? Okoliščine, da je Vuk Karadžić velikemu nemškemu zgodovinarju Leopoldu Rankeju dal gradivo za njegovo zgodovino srbske vstaje, ne gre presojati samo s stališča njunega sodelovanja, temveč jo je treba ceniti tudi zato, ker se je iz Rankejevega dela vsa evropska javnost pobliže seznanila z boji našega naroda za svobodo. Ta duhovna vzajemnost se ni prekinila in obstoji danes v obsegu, ki nas more le veseliti. Čeprav sta se Srbija in

Nadaljevanje na 2. strani

Zagrebska vremenska napoved. Pričakovati je stanovitejšega vremena.

Dunajska vremenska napoved. Milo, vlažno, spremenljivo, ponekod padavine, temperatura nad 5 stopinj nad ničlo.

Letna vremenska napoved. — Schafflerjev vremenski kolektor za 3 din iz Cirilove v Mariboru. Preprodajalec popust.

otroku slovensko narodno zavest, ljubezen do slovenske prirode in do naše narodne duše. Menda nam ni treba še govoriti o učbenikih, ki so jih spisali neslovenski profesorji, in o unitarističnih potvorbah naše zgodovine in kulture, ki zanje sploh ne obstoja ali pa je le zavrež.

»Jutro« seveda ne bi bilo »Jutro«, če nam ne bi bilo podtaknilo, češar nismo ne rekli ne mislili. Mi naši državni šoli nismo očitali njenega jugoslovanskega duha, to je stremljenja, da se mladina vzgaja v čutu jugoslovenske narodne vzajemnosti in državnega patriotizma. Narobe — rekli smo, da unitaristično zametanje slovenske narodne individualnosti in kulture prav tako najbolj obsojamo, ker ovira in otežuje vzgojo tega duha naše politične skupnosti in narodne slege, ker povzroča v naši deci čustvo slovenske manjvrednosti, neenakopravnosti in razvednotenja, na čemer se ne da zgraditi pravo jugoslovanstvo, ki pozna le enakovredne, enakopravne in polnovredne jugoslovanske narode! Mislimo, da je to za vsakega pametnega in strankarsko nezaslepljenega človeka dovolj.

Vsem drugim argumentom enakovredna je trditve »Jutra«, da zato odrekamo naši šoli državni značaj, ker ni konfesionalna, to je katoliška verska in da zahtevamo vzgojo v duhu »verskega separatizma«, ki da nujno in usodno vede oziroma bi privedel do še težje konflikte našega skupnega

državnega življenja. Tako more govoriti samo z krčknjeni liberalizem, ki v veri sploh, naj bo katoliška ali protestantska, vidi separatizem, ki razdvaja narod, ustvarja konflikte in ovira državljansko vzajemnost. Vemo pa, da ne katoliška ne kakšna druga krščanska vzgoja mladine v šoli ali pa izven nje ne preprečuje narodove vzajemnosti in solidarnosti, ampak jo samo krepi in to tudi v versko mešanih državah. Noben krščanski produkt ne gre za tvoj, najmanj pa še katoliški, da bi ustvarjal škodljive razlike, spore in nasprotstva, ampak narobe, le vzgaja duha ljubezni, moralne povezanosti in največjega idealizma v vsem državnem duhovnem življenju. Kakor imajo pravoslavni pravoslavno, protestantski protestantsko, muslimani muslimansko, židi židovsko šolo, tako zahtevamo tudi mi svojo narodno slovensko šolo z osnovnim moralnim poukom po zahtevah katoliške vere, ki je naša narodna vera. Zato zahtevamo mi svojo katoliško šolo in odklanjamo akonfesionalni, versko nevtralni, liberalni mišmaš, kakor je utelešen v osnovnih načelih našega šolstva. Kar se pa tiče načel, ki bi jih moral »Slovenec« dosledno vedno zastopati, jih je »Slovenec« dosledno vedno zastopal in jih bo z nezmanjšano energijo pod vsakim režimom. In ta načela so: slovenska narodnost, katoliški nprstveni pouk in krščanska vzajemnost med jugoslovanskimi narodi

Proračun kmetijskega ministristva

Belgrad, 13. januarja, AA. Na današnji seji finančnega odbora ob 9.30 je kmetijski minister Stanković podal svoje poročilo, v katerem je najprej poudaril, da je v lanskem ekspozeju podal izrpen delovni program za pospeševanje in zboljšanje kmetijstva in da nima programskemu delu poročila ničesar dodati, ne spremeniti ga. Lansko leto je bilo za naše kmetijstvo sorazmerno dobro, ker je bila letna dojava ugodna (za sadje), a tudi cene poljskih pridelkov so bile dobre. Velikih škod, posebno pri žitni, tudi ni bilo. Vse to je pripomoglo k temu, da se je vladna politika cen lahko izvajala in celo olajšala. Posledica te politike je, da je blagostanje od ugodnih konjunktur zadnjih dveh let hitro zajelo široke sloje našega ljudstva, to je pa imelo velik vpliv na zboljšanje splošnih gospodarskih razmer v državi.

Pospeševanje kmetijstva

V duhu programa je bilo delovanje ministristva usmerjeno v zboljšanje kakovostnih pridelkov, da bodo čim bolj primerni za izvoz in za konkurenco. Tako se je nadaljevala akcija za zboljšanje kakovosti pšenice za nabavo nadaljnjih 200 vagonov najboljših pšenice, imenovane »Bankute«; to se je izvršilo s pomočjo PRIZAD-a. Dalje je PRIZAD iz svojih sredstev zgradil 200 sušilnic velikega sistema in žrtvoval za zboljšanje kmetijstva 10 milijonov din in 3 milijone din za zboljšanje sadjarstva. Za gradnjo velikih zadržnih kmetij in za razširjenje starih se je iz državnega proračuna odobrila podpora v znesku 6.150.000 din. Začelo se je novo pakiranje in tipiziranje smokey na zadržni osnovi. Podelila se je podpora za zidanje treh novih zadržnih tovarn konoplje. V zvezi z akcijo za razširjenje bombazne kulture na jugu smo nabavili 4 vagone bombaznega semena na Bolgarskem in 12 motornih čistilnic bombaza. V Skoplju se instalira velika čistilnica deteljnega semena. V Zvinoreji se posveča posebna pozornost konjereji, in sicer konjem za ježo. Sredstva za zboljšanje te panoge so se znatno pomnožila po predlozi novega proračuna. V govedarstvu, svinjereji in perutinstvu se dela normalno in so razmere dotlej ugodne. V letošnjem proračunskem letu se je uvedla novost, poreklopisne knjige po mednarodni konvenciji. Nadaljuje se zidanje in urejanje živalskih selekcijskih postaj. Zgradili smo nov zavod za pregled volne v Topčideru. Razmere v svilarstvu so se popravile po izdaji uredbe o svilarstvu. Vrši se organizacija ribarstva po novem zakonu o sladkovodnem ribarstvu. Preteklo leto sta se vršili dve državnji živinorejski razstavi v Belgradu, razstava konj in septembra in perutinine in ovac v decembru. Tudi so stopili v veljavno banovinski pravilnik o živalskih in veterinarskih skladih, ki bodo pomnožili sredstva za pospeševanje in zboljšanje živinoreje. Stanje živalskih kužnih bolezni je bilo ugodno, tako da ni bilo ovir za napredek in promet z živalo. V Zemunu se gradi in ureja centralni veterinarski zavod. Število veterinarskih mest v novem proračunu je povečano, tako da bi imel vsak okraj vsaj po enega veterinarja. Doslej so tri banovine uvedle zavarovanje posevkov pred točo, savska, primorska in vardarska banovina. Dve banovini (donavska in drinska) sta pa izvršili vse priprave za uvedbo tega zavarovanja. Kmetijske zbornice značajno delovito, čeprav s težavami. Donarni zavodi in zadruge so doslej izročili več kot 659.000 dolžnikov agrarni banki z 2 in triletni milifarde terjatev.

Agarna reforma

Nato navaja minister, kaj se je uredilo za stran agrarne reforme. V severnih krajih se je do 31. decembra lanskega leta izvršila razlastitev 540.320 juter zemljišča, za likvidacijo ostane pa še 500.000 katastralnih juter. V severnih krajih je doslej koloniziranih 31.700 kolonistov, med njimi je 19.442 prostovoljcev. Zaradi pomanjkanja razpoložljivega zemljišča za razdelitev

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nemčija udeležili svetovne vojne druga proti drugi, nista bili sovražnici, temveč samo viteški nasprotnici.

To vsi brez pridržkov priznavajo. Priznavajo na srbski strani, kolikor mi je znano, tudi na nemški strani. Neposredno po vojni so se začeli odnosi med našima dvema sosedoma hitro normalizirati. Gospodarska vzajemnost, ki predstavlja danes odločilen činitelj na obeh straneh, se je takoj po vojni začela kar najlepše razvijati. Jugoslavija je pretežno agrarna država. Nemčija pa industrijska, in tako se kar najlepše izpopolnjujeta v svojih gospodarskih potrebah. Zgodovinsko delo, ki ga je vodja in državni kancler izvršil z duhovno preporodljivo Nemčije, je deležno tudi pri nas obredovanju in priznanju. Prežeti smo s prepričanjem, da v današnji dobi socialnega dogajanja notranja urejenost bolje kakor karkoli drugo prispeva k splošnemu miru.

Dr. Stojadinović odputoval

Belgrad, 15. jan. m. Z nocojšnjim subotiskim brzim vlakom se je odpeljal na uradni obisk nemški vladi predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović. Na železniški postaji so predsednika vlade pozdravili vsi člani kralje vlade, osebe nemškega poslanstva in številni pristajši JRZ. Zastopniki so bili tudi člani mladinskih organizacij JRZ. S predsednikom vlade je odputoval tudi njegov kabinetni šef in zunanji minister dr. Stojadinović na njegovem potovanju v Nemčijo, pa so odputovali pod vodstvom šefa tiskovnega urada dr. Lukovića že snoči.

Beck v Berlinu

Danes ob osmih se je iz Varšave pripeljal poljski zunanji minister Beck. Jutri zvečer pa bo nadaljeval vožnjo v Zenevo. Verjetno je, da ga bo čez dan sprejelo več vodilnih nemških osebosti.

Danes dopoldne je nemški zunanji minister v Neurath sprejel poljskega zunanjega ministra Becka. Njun razgovor je trajal poludruge ure. Oba sta se razgovarjala v navzočnosti poljskega poslanika Jožefa Lipskega. Dopoldne bo Beck prišel v stike z večjim številom nemških voditeljev, med njimi tudi z generalom Göringom.

Dr. A. Korošec zastopa predsednika vlade

Belgrad, 13. jan. AA. Ker odputuje predsednik ministristvskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinović, nocoj v tujnino, ga bo na podlagi ukaza AD 220 od 14. t. m. dalje zastopal notranji minister dr. Anton Korošec.

smo morali kolonizacijo že pred petimi leti tudi med prostovoljci ustaviti. V letošnjem letu smo dobili 385 novih prostovoljskih prošenj za delitev zemljišča. Tako je zdaj skupaj s prošnjami iz prejšnjih let 7744 neresenih prostovoljskih prošenj. Pričakovati je, da se bo to število na podlagi novega pravilnika vojnega ministristva za izvršitev zakona o prostovoljnih povečala za svojih štiri tisoč, tako da bo prostovoljskih prošenj več ko 11.000. Če ne bo dosti zemlje za razdelitev, bomo pripravili zakonski načrt, po katerem bi se večjemu delu teh prostovoljcev dalo namesto zemlje po 50.000 din (borecm) in po 30.000 din neborecm v 4 in pol odstot. agrarnih obveznicah. Z dosedanjim delom za kolonizacijo Južne Srbije je omejenih 545.000 ha in odkupljenih 4.800 ha, od teh se je kot primerno razdelilo 226.800 ha na 48.392 družin. Pri likvidaciji agrarnih odnosov dela 12 okrajnih agrarnih sodišč in višje agrarno sodišče v Skoplju. To so od 62 okrajev doslej končala delo v 40. v drugih okrajih je pa delo že v teku in bo popolnoma končano do konca 1938-1939. Po zakonu o likvidaciji agrarnih odnosov v Dalmaciji je bilo vloženih 101.544 prijav, katerih proučitev spada v pristojnost rednih sodišč. Doslej so sodišča razsodila v 59.531 prijavah. Razen njih je še 9.000 prijav, ki se nanašajo na uzurpacije državnih in samoupravnih pašnikov, ki spadajo v pristojnost banske uprave v Splitu.

Novi proračun

Novi proračun kmetijskega ministristva je za približno 15 milijonov din večji od lanskega. Pri tem pa ni vračunan poludruge milijon din za najnovejšo povečanje uradniških in uslužbenških prejemkov. Ustvariti nameravamo 41 novih mest, in sicer 11 za veterinarje in 30 za agronome v novih kmetijskih ustanovah, ki so bile letos ustanovljene.

Poslanec dr. Jurij Koce

Po poročilu g. ministra je govorilo več poslancev. Od JRZ je med drugim govoril tudi poslanec dr. Jurij Koce, ki je med drugim dejal, da bo z novimi krediti mogoče ustanoviti več novih izbirnih živinorejskih postaj, kar bo v prid naši splošni živinoreji in našim živinorejcem. Za zboljšanje stanja našega vinogradništva je vnesel kredit 4 milijone dinarjev za zidavo velikih zadržnih vinških kleti za strokovno nego vin. Za naše kmetijstvo je posebno važna nova postavka 3 milijone dinarjev, ki je namenjena za pospeševanje konjerejstva. Ker je gojenje in dobro vzdrževanje plemenskih konj združeno z velikimi stroški, jih mnogi naši kmetje ne morejo vzdrževati in so destokrat prisiljeni prodati konje v tujino. Da bi se ta izguba narodnega premoženja zadržala, je kmetijski minister v svoji uvidenosti za napredek naše konjereje stavil v proračun znesek 2 milijona din, s katerimi bi država od konjerejcev odkupila najboljša plemenska grla, ki bodo na ta način ostala v državi. Onim pa, ki ne bodo mogli sami nositi velikih stroškov za vzdrževanje takih plemenskih konj, bi država dajala podporo za vzdrževanje proti obvezi, da se dotična grla ne bodo prodajala. Na ta način se bo zboljšalo naše konjerejstvo. Ena največjih padlog za naše gospodarstvo so kužne bolezni živine. Te kužne bolezni povzročijo državi stroškov nad 100 milj. din letno in se na ta način zmanjšuje narodno premoženje. Da bi tega grobarja narodnega premoženja zatrl v njegovem razdiralnem delu, je kmetijski minister postavil kredit 3 milijone din za uspešno pobijanje vseh vrst kužnih bolezni. Nazadnje je poslanec dr. Koce naprosil kmetijskega ministra, naj veterinarje po možnosti opreši administracijo po okrajnih glavarstvih in naj jim da več časa na terenu, da se bodo mogli intenzivneje baviti z živalskimi kužnimi boleznimi, kar je tudi njihova prva in glavna naloga. Nazadnje naproša še kmetijskega ministra za spremembo zakona o tomboli in srečolovu. Zakon naj se spremeni tako, da bodo srečolovu, za katerega prosijo razna narodnoobrambna in kulturna društva, odobrili bani.

Popoldne se je seja nadaljevala ter je bil zvečer proračun kmetijskega ministristva sprejet.

Prihodnja seja finančnega odbora bo v ponedeljek, 17. t. m. ob 8 zjutraj z dnevnim redom: razprava o proračunu prometnega ministristva in proračunu ministristva za gozdarstvo in rudnike.

Kriza vlade v Franciji

Paris, 13. jan. AA. (NDB). Echo de Paris računa resno s padcem francoske vlade zaradi valutnih težav. List meni, da bo Sarraut prevzel predsedstvo nove vlade. V tem primeru se sicer po sodbi lista ljudska tronta ne bi razbila, pač pa bi se kabinet vseskozi premaknil na desno. Med kandidati za bodočega finančnega ministra imenujejo med drugimi Paula Reynauda. List meni, da bi se utegnila nova vlada že drevi sestaviti.

Paris, 13. jan. c. Parlament se je sestel na sejo popoldne ob 15.30. Na dnevnem redu je bila najprej izvolitev šestega podpredsednika. Ducloux, ki je pri zadnjih volitvah propadel, je bil danes izvoljen z 277 proti 213 glasovom. Nato je imel letošnji predsednik parlamenta Eduard Herriot govor, v katerem je poudarjal, da je notranji in zunanji politični položaj Francije zelo težak in da čaka letos parlament zelo težko delo. Herriot je tudi rekel v svojem govoru, da se danes vsvetu izda vsak dan ena milijarda frankov za oboroževanje.

Takoj nato je stopil na tribuno predsednik vlade Chautemps, ki je obrazložil stališče vlade v trenutni finančni krizi. Chautemps je naglasil, da je bilo 31. decembra še vse v redu, kriza je torej zopet nastala kar čez noč. Vzrokov za krizo je več, toda nobeden ni tako resen, da bi upravičeval tako nenadno razburjenje. Stavke so ponehale in vlada prodira s svojim stališčem obveznega posredovanja v socialnih sporih. Če so pri stavkah bili spopadi, tedaj jih vlada obžaluje in pri zadnji prometni stavki je pokazala, da je dovolj močna, da zna zasčiti red in mir. Vlada pa nujno zahteva od delavstva da naj v bodoče opusti vse, kar bi imelo značaj nasilja ali pa nezakonitosti. Vlada ne misli uvesti devizne kontrole. Toda niti en trenutke ne bi mogla ostati na vodstvu, če ne bi imela zaupanja parlamenta in naroda. Zato zahteva Chautemps, da naj se parlamentarne skupine takoj sestanejo in da naj sklepajo o zaupnici vladi.

Seja je bila nato prekinjena in Herriot je objavil, da se bo nadaljevala ob 22.30 ponoči. Skupina radikalnih socialistov se je že sestala in takoj sprejela resolucijo, ki soglasno izražala zaupanje vladi. Socialistična skupina se zaseda. Sestale so se tudi že desničarske skupine. Verjetno je, da bo v imenu desnice kritiziral vladno gospodarsko politiko bivši finančni minister Paul Reynaud.

Zaradi vesti o morebitni vladni krizi je bilo na borzi danes še večje razburjenje ko včeraj.

Kandidati za senatorske volitve

Belgrad, 13. januarja, AA. Ožji glavni odbor JRZ je zasedal včeraj ves dan pod predsedstvom predsednika JRZ dr. Milana Stojadinovića. Seji so prisostvovali podpredsednika ožjega glavnega odbora JRZ ministra dr. Korošec in dr. Spaho, tajniki glavnega odbora Dušan Trifunović, Ljubomir Pantić, Fran Smodej in blaginjak glavnega odbora minister Dušan Letica. Od članov so bili navzoči dr. Sefkija Behmen, Djura Janković, Ugrin Joksimović, dr. Franc Klar, dr. Miha Krek, dr. Fran Kulovec, Mile Miškulin, Niko Novaković, Murija Pozderac, Svetozar Pribečević, Svetislav Stanković, Hadži-Hasanović Uzejraga, Dragiša Cvetković, Stevan Čirić in Vojko Čvrkić.

Tajnik glavnega odbora Pantić je predložil poročilo o celokupnem stanju strankine organizacije. Nato so predsedniki banovinskih odborov poročali o političnem položaju v svojih banovinah.

Iz predloženih poročil izhaja, da je narod v vseh krajih naše države sprejel v celoti program in politiko JRZ in da ima sedaj stranka popolnoma organiziranih 284 okrajev z 2966 občinami. Organizirati je treba še 64 okrajev. Tudi na področju uprave belgradskega mesta (Belgrad, Zemun in Pančevo) napreduje organizacija stranke prav dobro in kaže uspehe, ki so navzoče posebno razveselili. Po proučitvi političnega položaja je odbor razpravljaj o sestavi kandidatih list za bližnje volitve v senat. Po sklepu ožjega glavnega odbora na podlagi predlogov s strani banovinskih odborov bo JRZ vložila tele kandidatne liste:

1. Za mesto Belgrad, Zemun in Pančevo Dušan Trifunović, načelnik prometnega ministristva v pokolu in tajnik glavnega odbora JRZ, namestnik Vasa Isailović, župan Pančeva.
2. Za drinsko banovino Čedomir Zaharić, narodni poslanec iz Užice, Hadži-Hasanović Uzejraga, trgovec iz Sarajeva, namestnik Zivojin Dimitrijević, dninar in narodni poslanec iz jadranskega sreza Loznica, Radislav Zivković, narodni poslanec.
3. Za vardarsko banovino Ugrin Joksimović, narodni poslanec iz Gostivarja, Mihajlo Lukarević, narodni poslanec iz Tinjaškega okraja Vranje, Mehmed Zlatko, župan iz Debra, namestniki Miloš Dra-

gović, župan iz Lešana, Lazar Joksimović, trgovec iz Prištine, Ali Šefik-beg, rentnik iz Stipa.

4. za moravsko banovino Peter Bogavac, narodni poslanec iz Kraljeva, namestnik Vladimir Cuhadžić, podžupan iz Niša.

5. za donavsko banovino Svetozar Stanković, kmetijski minister in narodni poslanec dr. Zivojin Stefanović, zdravnik in župan iz Smedereva, dr. Sime Kotur, podpredsednik senata in odvjetnik iz Zenuna, Stamenko Božić, odvjetnik in podžupan iz Kragujeva, Budisin Stevan, posestnik iz Veliko Kikinde, namestniki dr. Jovan Radovanović, odvjetnik iz Sida, Obrat Mitjutinović, zdravnik iz Novoga Sada, Vojislav Mihajlović, lekarnar iz Lazarevca, Dimitrije Jovanović, lekarnar iz Arandjelovca, Dragiša Vujić, upokojeni učitelj iz Požarevca.

6. za dravsko banovino dr. Franc Schaubach, okrožni inšpektor v pokolu in odvjetnik iz Maribora, namestnik Alojzij Mihelčić, župan iz Celja;

7. za savsko banovino dr. Dušan Letica, fin. minister, dr. Mile Miškulin, poslanec iz Zagreba, dr. Sima Krunić, notar iz Petrinja, Ljudevit Gaj, bivši senator, inž. Aleksander Jovanović iz Durava, Dragutin Perko, upokojeni podpolkovnik iz Varaždina, Stepan Horvat, notar iz Ogulina; namestniki Stevo Opačić, trgovec iz Zagreba, Jovan Vuković, trgovec iz Ogulina, Hanibal Kaponi, lekarnar iz Kraljevice, Juro Oklepdžija, trgovec iz Medaka, Pero Crevar, župan iz Virginostice, Jakob Pavina, posestnik in obrtnik iz Zagreba, dr. Radoslav Čiš, notar iz Novoga Marofa.

8) za vrbasko banovino Bogoljub Kujundžić, minister za gozdarstvo in rudnike, namestnik Dušan Novaković, prota iz Bosanske Petrovca;

9) za primorsko banovino Dušan Novaković, župan iz Knina, Omer-beg Rizvanbegović, veleposelnik iz Stolca, namestnik Danilo Desnica, posestnik iz Obrovca, Svetozar Mužijević, trgovec iz Konjice.

Na koncu seje so sprejeli prošnjo senatorja Frana Smodeja, naj bi ga razrešili dolžnosti tajnika glavnega odbora JRZ, ker zaradi obremenjenosti z drugimi deli v stranki ne more te dolžnosti opravljati.

Minister dr. Miha Krek glavni tajnik JRZ

Belgrad, 13. jan. m. Novo imenovani tajnik glavnega odbora JRZ dr. Miha Krek je danes prevzel svoje posle ter je v svojstvu glavnega tajnika prisostvoval tudi celodnevni seji ožjega glavnega odbora mladinske JRZ, na kateri so pretresali organizacijska vprašanja. Popoldne je prisostvoval seji tudi predsednik glavnega odbora JRZ dr. Stojadinović, predsednik vlade in zunanji minister. Mladinska JRZ je v zadnjem času razvila zelo močno in živahno akcijo ter ustanovila krajevne odbore povsod, kjer jih še ni. V kratkem

bo spet več političnih tečajev. Mladinska JRZ je začela izdajati mesečnik »Mladinska beseda«. Prva številka je že izšla ter je v njej napisal predsednik dr. Stojadinović članek, v katerem poziva mladino, naj se zbere okrog lista, da bodo ostale stalne vezi med vso mladino, ki živi v različnih razmerah. Dr. Stojadinović izraža tudi željo, naj bi list prinašal to, kar je mladini skupnega, in mladina naj bi v listu izražala vedno svoje želje, skrbi, težave in uspehe.

Belgrajske vesti

Belgrad, 13. jan. m. Ljubljanski župan dr. J. Adlešič je bil danes sprejet pri notranjem ministru dr. Korošcu in socialnem ministru Cvetkoviću, pri katerih je posredoval v občinskih zadevah. Socialnega ministra je prosil podpore za brezposelne v Ljubljani. Socialni minister je županu odgovoril, da bo iz razpoložljivih sredstev nakazal v to svrhu ljubljanski občini 50.000 din.

Belgrad, 13. jan. m. Nocojšnja »Pravda« objavila zanimive podatke o zaužitji količini mesa med pravoslavni božičnimi prazniki. Pravi, da je bilo za pravoslavne božične praznike zaklanih 10.000 mladih prašičev, dalje več tisoč pitalih svinj, večje število goved in drobnice. Posebno je bilo prodane veliko perutnine: kokoši, gosi, pur in rac.

Belgrad, 13. jan. m. V posameznih ministristvih je danes posredoval bivši minister g. dr. Kulovec, banovinski tajnik JRZ v Ljubljani, član ožjega odbora JRZ. Sprejet je bil pri prosvetnem ministru Magaraševiću. Posredoval je pri njem, naj bi bila uredba o ureditvi državne tiskarne taka, da ne bi zaradi nje trpela škoda privatna

gospodarska podjetja, ki se morajo že zdaj boriti z velikimi žrtvami.

Naša ladja v stiski

Brest, 13. jan. AA. Havas: Jugoslovanski parnik »Vidovdan« je poslal klice na pomoč, ker ga je 100 milj pred Brestom ujela huda nevihta na morju. Parnik ima vijak hudo poškodovan. Vlačili so mu odhiteli na pomoč.

Iz Spanije

Salamanca, 13. jan. AA. (DNB.) Poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva od srede pravi, da so nacionalisti vse napade nasprotnikov na teruškem bojišču sijajno zavrnil. Na teruškem fronti je strmoglavilo, zadeto od nacionalističnih protiletalskih topov, neko sovražno letalo.

Španski nameni

društva „za Kitajsko“

Varšava, 13. jan. AA. Stefani: Policija je aretirala vse člane odbora društva »Za Kitajsko«. Vsi člani tega odbora so židi ali komunisti, ki so delali po navodilih iz Moskve. Policija je zaplenila številne spise in ves denar, ki naj bi bil te dni poslan španskim komunistom.

Nadzorovana plovba

po Rumeni reki

Sanghaj, 13. jan. AA. (Havas.) Zastopnik japonske mornarice zavrača vest iz Londona, da bi bile japonske oblasti obvestile britanske pomorske oblasti, da je tujim ladjam prepovedana plovba po reki Jangceju. Jangce ostane tudi v bodoče odprt za plovbo tujih ladij; da se pa prepreči nevarnost zaradi množestvilnih min v reki in da se ne bodo ovirale vojaške operacije, morajo tuje ladje, ki žele pluti med Sanghajem in Nankingom, vložiti prošnje, ki jih bodo japonska oblastva sprejela s simpatijami in jim omogočila plovbo.

Na vprašanje, kakšne so sedanje vojaške operacije na reki Jangceju, je zastopnik japonske mornarice izjavil, da gre za prevoz četi in živeza in za polaganje min. Po drugi strani se je pa čutil poročilo iz Londona o možnosti britanskega protesta zašran plovbe po Jangceju. Spomnil je na to, da so Kitajci od avgusta lanskega leta na več krajih ovrnali plovbo na Jangceju, proti čemu niso velesile nikdar protestirale.

Parlament Stalina Groznega

Moskva, 13. jan. TG. Novi sovjetski parlament je začel svoje zasedanje z več minut trajajočimi vzkliki na Stalina. V Andrejevi dvorani je bilo zbranih 1143 poslancev, med njimi tudi zastopniki Eskimov, raznih sibirskih nomadskih plemen, Mongolov, Kirgizov, Kobzakov, Armeincev in celo iz nemške nacilbine ob Volgi. Zasedanje je začel moskovski strankni tajnik Krusev. Dvorano so toliko preuredili, da so člane »politbiroja« (to je vodilne člane vrhovnega izvršnega odbora) posadili v vzvišeno ložo, medtem ko so v dosegljivih »parlamentih« morali sedeti med »zastopniki ljudstva«. Nasproti loži politbiroja je loža ljudskih komisarjev. Seja je trajala eno uro. Za predsednika parlamenta je bil izbran Andrejev, ki je velika zvezda v komunističnem pokretu. Za podpredsednike so izbrali Lisenka in Sultana Segisbojeva. Naloga parlamenta je, da izbere sedaj še predsednike posameznih odborov, nadalje pretrse nove ustave, nakar bodo volitve vrhovnega predsednika najvišjega sovjetskega sveta, ki mu bodo pripadale časti vrhovnega vladarja Sovjetske Rusije, in končno še volitve posameznih ljudskih komisarjev, to je bodoče sovjetske vlade.

Proračun Maribora za l. 1938-39

Maribor, 13. januarja.

V »Slovencu« smo že na kratko poročali, da je proračunski predlog mestne občine za leto 1938-39 sestavljen in da ga je obravnavala posebna komisija članov mestnega sveta. Komisija je sedaj delo končala in bo proračunski predlog od danes naprej razložen na mestnem magistratu.

Proračunski predlog za leto 1938-39 znaša skupaj z mestnimi podjetji 60.135.100 dinarjev. Na mestna podjetja odpade 33.740.670 din, na mestni zaklad pa 26.494.670 din.

Napram lanskemu letu izkazuje povišanje postavk za osebje, splošno mestno upravo, socialno skrbstvo in turizem.

Izdatki za osebje mestne uprave so se zvišali predvsem zaradi povišanja prejemkov v smislu uredbe o zvišanju prejemkov državnih nastavljenec in zaradi nastavitve osebja za referat za telesno vzgojo naroda, ki se je ustanovil v tekočem proračunskem letu. Pri mestnih podjetjih pa je zvišanje osebnih izdatkov povzročil nov službeni red za uradnike, po katerem so bili zvišani njihovi prejemki. Proračun splošne mestne uprave pa je povišan zaradi izrednih del, ki se bodo vršila s priranki iz prejšnjih let. Med temi izrednimi deli so popravilo zunanosti mestnega gradu (580.000 din), adaptacija I. nadstropja gradu za nametitev muzeja (250.000 din) in adaptacija dosejane muzejskega poslopja za policijsko kasarno, o čemer je naš list že obširno poročal. Temu izdatku se občina ne more izogniti, ker je po zakonu dolžna skrbeti za policijsko kasarno, ki je bila dosedaj nameščena deloma v Židovski ulici, deloma v grajskem poslopiju. Med izrednimi deli je še važna ustanovitev preizkusne postaje za vodomerje, za katero je določenih 80.000 din. Po zakonskih določilih morajo občine imeti preizkusne postaje za vodomerje ali pa morajo vodomerje pošiljati v preizkus v Belgrad, kar bi povzročilo še večje izdatke.

V proračunskem predlogu so zelo zvišani izdatki za socialno skrbstvo. Določeni je prispevek 300.000 din Pomožni akciji, za 800.000 din pa je povišan izdelek za izredne podpore brezposelnim. Ta povišek se bo kril iz nove socialne davščine, ki bo znašala 10% na direktne državne davke. Tej davščini se občina ni mogla izogniti, ker sicer ne bi mogla zadostiti vsem potrebam in zahtevam socialnega skrbstva, ker dohodki Pomožne akcije od leta do leta padajo in niso več zadostni za vse velike potrebe Industrija, ki je dosedaj največ dala za Pomožno akcijo, se brani še naprej dajati prispevke, ker davčni zakon darov ne priznava in mora zato n. pr. podjetnik, ki daruje 100.000 din za Pomožno akcijo, od tega plačati še 35.000 din državnega davka. Ker beda zlasti v zimskem času vedno narašča, občina ni mogla ostati pri dosedanjih izdatkih za socialno skrbstvo, temveč jih je morala povišati. Ker pa teh poviškov ne more kriti iz dosedanjih dohodkov Pomožne akcije, je bila prisiljena, da seže po novi socialni davščini, s katero bodo vsi davkoplačevalci prispevali za potrebe socialnega skrbstva.

Za tujskoprometno propagando so bili zvišani izdatki za 200.000 din, ker se je v smislu uredbe o pospeševanju turizma moral ustanoviti turistični odbor. Ta nov izdelek se bo kril po večini iz nove takse na bivanje tujecev v Mariboru (hotelska taksa), ki jo zahteva omenjena uredba. Ta taksa bo znašala za osebo in posteljo pri ceni do 40 din 3 din, pri ceni nad 40 din pa 5 din.

V novem proračunu je izdatno znižano poglavje amortizacija in obrestovanje posojil, in si-

—Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, nati se rabi že davno znana in učinkovita na ravna »Franz-Josefova« grenka voda Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Grofi Ciano se je vračal skozi Ljubljano

Ljubljana, 13. januarja.

Z rednim brzovlakom je danes potoval ob 17.01 skozi Ljubljano italijanski zunanji minister, grof Ciano, ki se je vračal s konference v Budimpešti. Na ljubljanskem kolodvoru so italijanskega zunanje ministra pozdravili tukajšnji odličniki, tako ban dr. Marko Natlačen, tukajšnji italijanski generalni konzul, železniški ravnatelj dr. Fatur, policijski upravnik dr. Hacin in drugi. Po običajnem odmoru na postaji je brzovlak takoj odpeljal proti Italiji.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 12. januarja

Za prihodnjo nedeljo (16. januarja) nam pripravljajo dramatični odsek Slomškovega prosvetnega društva Lipahovo komedijo »Glavni dobitke« To bo prva igra v novem letu Vloge so v rokah priznanih Slomškovih igralcev, zato tudi tokrat pričakujemo dobro igro in dober obisk. Igra se začne ob 4 popoldne v Jeronimski dvorani.

Od našega zadnjega poročila je bilo v prostorih Slomškovega prosvetnega društva že celih pet prosvetnih večerov, ki letos posebno mikajo poslušalce tako, da je sicer precejšnja dvorana vselej polna, časih pa kar premajhna, da bi vse sprejela. 19. decembra je imel poslovodja gosp. **Mussi Anton** prav zanimivo predavanje o esperantu. Razložil je sestavo in nastanek esperanta in poudaril zlasti praktične koristi, ki jih prinaša znanje tega jezika. Predavatelj se je videlo, da govori kot star in prepričan esperantist. Zato je tudi znal poslušalce navdušiti in vse kaže, da se bo še ta mesec začel v Slomškovem društvu esperantski tečaj. — Na Stefanju (26. decembra) smo onim, ki so čez praznike ostali v Zagrebu in vneto polnili cerkvice sv. Roka, pripravili lep božični večer. Najprej je bilo predavanje o božiču v slovenski narodni pesmi, nato pa smo poslušali recitacijo božičnih pesmi Vitala Voduška. Nazadnje pa smo se vsi zgrnili okrog lepih jaslic, ki so v društvu, in peli lepe domače božične pesmi. — Zadnji trije prosvetni večeri so bili enotno uglašeni in poveseljeni spoznavanju slovenske zemlje: 2. januarja smo si ob skopičnih slikah ogledali Kamniške planine in njihove lepote, 6. januarja Karavanke, 9. januarja pa Julijske planine s Triglavom. Vse tri večere je govoril kustos arh. muz. dr. **Josip Klemenc**, ki je podal najprej geološko razlago o nastanku in sestavi posameznih gorovij, nato pa naglasil velik pomen in lepote alpinistike.

cer za 741.170 din, ker je mestna občina v tekočem proračunskem letu dokončno plačala posojila v skupnem nominalnem znesku 6.750.000 din. Na novo sta predvideni dve posojili 1 milijon za nabavo novih avtobusov in pol milijona za nakup zemljišča za novo realno gimnazijo. Obe posojili sta že bili sklenjeni v mestnem svetu. Anuitetna služba predstavlja najtežje breme mestne občine, vendar so vse anuitete točno ob zapadlosti plačane, kar priča o vzornem in rednem gospodarstvu občine.

Proračun izkazuje naslednje izdatke: Osebe mestne občine in Mestni podjetji 7.308.840 din, kar znaša 12,25% vseh izdatkov. Tako izkega procenta ne doseže nobena druga občina v državi. Splošna mestna uprava z izrednimi deli 2.366.720 din, osebna in imovinska varnost (požarna bramba, policija, obramba pred zračnimi napadi) 752.470 din, anuitetna služba (z MP vred) 7.641.430 din, gradbena uprava 2.488.920 din, zdravstvo (in prekrba mesta z vodo) 2.324.100 din, socialno skrbstvo (z izrednimi prispevki) 4.291.770 din, žolstvo 1.615.340 din, znanost in prosveta 273.280 din, obrt, trgovina in turizem 370.000 din, proračunska rezerva 200.000 din, mestna podjetja (brez osebja) 30.492.230 din.

Dohodki: splošna mestna uprava 36.590 din, davščine 18.580.420 din, anuitetna služba (predvsem povračila MP) 5.275.370 din, gradbena uprava 810.950 din, socialno skrbstvo 51.100 din, razni dohodki (priranki iz prejšnjih let) 1.640.000 din, mestna podjetja 33.740.670 din.

Regulacijski sklad določa 668.000 din dohodkov in ravno toliko izdatkov.

Mestna občina vodi 41 ustanov, ki pa ne dajejo nikakih dohodkov. Vse ustanove, ki niso bile prave ustanove, je mestna občina že likvidirala, za ostale pa je predlagala ministrstvu likvidacijo, vendar tozadevne rešitve od ministrstva še ni.

Proračun je v podrobnosti skrbno izdelan ter je popolnoma realen, tako da bodo dohodki dosegli določeno višino, pri izdatkih pa je bilo uveljavljeno načelo najvišje štednje. Vse davščine so enake lanskim, nova je le socialna davščina in hotelska taksa.

Danes poslednji! Ob 16., 19.15 in 21.15 uri
Pristni dunajski humor preveva film, ki je napravljen po operi »Postni kočija iz Loujumeau«
W. Eichberger, — L. Englisch — L. Slezak, — R. Carl

Delavsko in nameščensko zborovanje v Ljubljani

Na zborovanju bo govoril minister dr. Miha Krek.

V ponedeljek, 17. januarja točno ob 6 zvečer bo v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani širše člansko zborovanje delavcev in nameščenec, članov in članic Zveze združenih delavcev ter Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščenec Slovenije. Na zborovanju govorita: g. minister dr. Miha Krek (o delu vlade za delavstvo in nameščenstvo) ter g. S. mers u Rudolf.

Vse ljubljansko članstvo obeh organizacij vabimo, da se zborovanja gotovo udeleže.

Krvav spopad med kmeti

Te dni je bil v Omarski pri Prijedoru v Bosni sejem, na katerem je prišlo na sejišču za govejo živino do strašnega spopada. Kmetje so se razdelili v dva tabora ter se stekli med seboj. Borili so se z revolverji, puškami, koli in noži. Ko je orožništvo posredovalo, je bilo na sejišču že šest kmetov mrtvih, trideset pa jih je bilo huje, oziroma lažje ranjenih. Oblasti so uvedle preiskavo, da ugotove vzroke tega krvavega spopada.

Odločitev v aferi tovarne Zelenka & Co.

Na sodni deski nabit dražbeni razglas zaradi 2 milijonov d.n

Maribor, 13. januarja.

Na oglasni deski mariborskega okrajnega sodišča je zagledala danes beli dan sezacionalna objava: dražbeni oklic proti tovarni Zelenka & Co, katere solastnik je g. Bedrih Šonsky. Kakor znano, je bila omenjena tovarna, katere edini lastnik je bil še tedaj g. Bedrih Šonsky, obojena zaradi utaje davkov na 5 milijonov din. To sodbo so obravnavale razne instance, dokler ni prišla v končno presojo pred državni svet. Ta je izdal dne 17. novembra 1937 pod št. 21.767-37 razsodbo, s katero se g. Bedrih Šonsky kaznuje zaradi utaje prometnega davka v letih 1932-33 na 675.178 din ter na

Puhmann-ov čaj

ublažuje kašelj!

Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 37-
Ogl. reg. br. 1503/1936

Izmišljen napad

Orožniki na Vačah so izvedeli, da ima posestnikov sin Podbregar Franc iz kolovraške fare skrito puško. Pozvali so ga, naj jo prinese na orožniško postajo na Vačah. V torko zvečer se je France res zglasil pri orožnikih na Vačah, brez klobuka ter krvav po obrazu. Povedal jim je, da je nesel puško orožnikom, ko pa je šel po bližnji na Mačkovi proti Vačam, sta ga napadla dva neznanca, ga pobila na tla ter mu vzela puško. Orožniki so se takoj napotili na kraj napada ter ugotovili po stopinjah v snegu, da ni govora o kakem napadu. Ko so Francetu natančneje pregledali obraz, so videli, da je s krvjo le namazan, na roki pa je imel od igle nekaj prask. Orožniki so mladega Podbregarja aretirali ter ga oddali v sodne zapore v Litiiji, kjer se bo moral zagovarjati zaradi neresničnih napovedi orožnikom.

Silvestrovanje »Kreka« v Pragi

V lepih novih prostorih Strakove Akademie, ki jih je dala na razpolago Česka Liga Akademicka prireja Jugoslovansko katoliško akademsko društvo »Kreka« v Pragi svoja tedenska predavanja in sestanke, kjer seminarsko obravnava probleme iz češkoslovaške zgodovine v zvezi z jugoslovansko.

Poslednji sestanek v starem letu je bil dne 31. decembra prelet. Sestanka so se udeležili tudi zastopniki katoliških češkoslovaških akademskih društev kot n. pr. zastopniki »Uštedi čsl. kat. študentska«, »České Ligé Akademické«, »České Ligé Akademické« ter »Povazana«, akademskega društva slovaških katoliških akademikov v Pragi. V svoji sredi so »Krekovic« pozdravili tudi zastopnika francoskih katoliških organizacij abbé Garnierja, ki vodi večjo ekskurzijo francoskih akademikov po Češkoslovaški. Toplo je pozdravil društvo ter dejal, da Jugoslovansko katoliško inteligenco že dobro pozna s kongresov Pax Romanae in je omenil, da je prepričan, da bo letošnji kongres Pax Romanae kar najlepše uspel, in končal s pozdravom »Na svidenje v beli Ljubljani«.

Na sestanku je predaval dr. František Formánek, diplomatski urednik »Našinec« ter tajnik »Kluba poslancev lidove stranke«. Govoril nam je o »Češkoslovaškem katoliškem tisku«. — V uvodnih besedah se je g. predavatelj spominjal tesnega sodelovanja »Kreka« in njegovega predhodnika »Dana« s češkoslovaškimi katoliškimi akademskimi društvi, v katerih je g. predavatelj v svojih študentovskih letih zavzemal odlična mesta in funkcije. Izrazil je iskreno željo, da bi ta sodelovanja nanovo oživela in se poživila. V svojih nadaljnjih izjavah jih je g. dr. Formánek dokumentarno podal najnovjšo zgodovino čsl. katoliškega pokreta, posebno pa razvoj katoliškega tiska, ki je z vsem svojim rastom tako tesno povezan s procvetom in napredkom katoličanstva na Češkoslovaškem. V nazornih besedah je orisal težave, s katerimi se je imel in se še ima boriti čsl. katoliški tisk. Pri tej priliki je g. predavatelj omenjal posebno nalogo, ki jih ima katoliški tisk in pa tudi naloge, ki jih ima vsak katoličan napram svojem tisku. — Konferat o jugoslovanskem katoliškem tisku je imel senior »Kreka« g. J. V. Majec.

Po živahni debati je predsednik društva Lebar povabil vse zbrane goste in člane na čaj, ki so ga kočili v sosednjih reprezentančnih prostorih České Ligé Akademické. — Ob prepovedanju slovenskih in slovaških pesmi ter ob igranju na orglice v prijetni družbi smo zaključili staro leto v nadi, da nam bo novo leto prineslo mnogo novih uspehov. (jz.)

Zopet veljkanska dediščina v Vojvodini

V Vojvodini se od časa do časa razširi vest, da bo ta ali ona družina podedovala večje vsote denarja, bodisi po tem ali onem američkem, angleškem ali avstralskem striku, ki je v tujini obogatel, in tako dalje. Sprito velike domišljije južnjakov je seveda kar verjetno, da takim vestem nasedajo mnogi in najraje tisti, ki naj bi bili z bogato dediščino osrečeni. Tokrat ne gre za kakšno dediščino iz Amerike, temveč iz Evrope. Gre za stoletja staro dediščino 800.000 skudov (denarja nekdanje beneške republike), ki jih je v 17. stoletju zapustil z notarsko oporoko svojim sorodnikom znani general Jean Therer ter jih naložil po 3% v neki beneški banki. Za to dediščino se sedaj potegujejo tri veje Thererjevih potomcev, in sicer prva v francoski Champignu, druga v Baslu v Švici, tretja pa v Loreni, oziroma potomci znane družine, ki žive v Vojvodini. To so sorodniki bivšega subotičkega mestnega svetnika in subotičkega gasilskega poveljnika Venela. Neki notar v Križevcih se zelo trudi, da bi vojvodinskim naslednikom preskrbel to bogato dediščino, ki bi znašala po približni cenitvi 3 do 4 milijone din. Skušnja pa nas uči, da po navadi iz takih senzacionalnih dediščin nikoli nič ni.

Krka pri Stični

Umril je Jože Semč z Vidma, star 28 let. Zavrtna bolezen ga je priklenila na bolniško posteljo, na kateri je ležal 27 mesecev. Vse težave dolgotrajne bolezni je prenašal potrpežljivo in Bogu vdano. Ko je bil še zdrav, je sodeloval pri vseh katoliških prireditvah in je svojo nalogo vedno izvršno rešil. Njegovi tovariši pevci so mu pod vodstvom njegovega prijatelja organizista g. Antona Marklja zapeli dve žalostinki. Bivši krški kaplan g. Ignacij Škoda, sedaj župnik v Skočevju, se je ob odkritem grobu z lepiim govorom poslovil od njega. Počivaj v miru, dragi Jože!

Vsak, ki je videl ta film se je dobro zaočeval in imenitno nasmejal!
KINO UNION
Kraljev tenor Telefon 22-21

Smrt v valovih mrzle Soče

Gorica, 12. januarja.

Velika dela za podzemsko električno centralo ob Soči nad Ročincem so te dni zahtevala že četrto smrtno žrtev. Pri delu za jez v Podselih je pri pogrezanju zvona v globoko strugo Soče omahnil z 20 m visoke skale v mrzle valove Soče 24 letni delavec Ciril Kumar iz Zg. Lokavca (fara Lom) in v hipu izginil v ledeni globini.

Rudniški obrat v Libojah skrčen

Liboje, 15. januarja.

Prometni zavod za premog v Ljubljani ima v najemu od TPD jamske mere v Libojah pri Celju Rudnik, ki je zapovedal vedno okrog 350 delavcev, je bil pravi blagoslov za bližnjo in daljno okolico: preskrbel je s kruhom vso libojsko dolino in daleč okrog po hribih raztresene uboge kočarje; razume se, da so imeli koristi od tega tudi drugi stanovi in tudi okoliške občine so prišle na svoj račun.

Ker je premog jako dobre kakovosti — saj ima 5000—5600 kalorij — je rudnik vedno delal s polno paro. Naročil je imela uprava rudnika vedno dovolj in ceste so bile polne voznikov, ki so odvažali premog na železniško postajo v Pe-

trovce. Uprava je komaj sproti izvrševala naročila. Zadnje mesece pa se je obrat skrčil skoraj na eno četrtno prej zaposlenega delavstva in to sedaj, v zimi, ko je konjunktura za premog najboljša, ker se premog najlažje prodaja. Za delavce je to najhujši udarec, ko so sredi hude zime brez posla in kruha. In z njimi čutijo ta udarec tudi drugi stanovi in občine, na katere je padlo breme brezposelnih.

Veliko vprašanje je, zakaj se je obrat nenadoma tako skrčil, ko je uprava rudnika imela vedno dovolj naročil. Apeliramo na merodajne činitelje, da se za stvar zanimajo in jih prosimo, naj store potrebne korake in ukrepe, da se ublaži beda, ki grozi vsej okolici rudnika.

Ideali in eksistenca

V zvezi s člankom, priobčenim v »Slovencu« dne 30. XII. 1937, ki nam razkriva bolečo rano našega šolstva spričo ponanjkanja učnih moči, medtem ko istočasno v bednem in nestrpnem pričakovanju živi brez službe več sto mladih kandidatov, se mi zdi umestno in potrebno, poudariti načelno stališče mlade generacije napram vprašanju uresničevanja življenjskih in poklicnih idealov.

Danes je vsako, zlasti pa kulturno delo v naravnost usodno težkem odvisnostnem razmerju z eksistenco. Pričetek borbe za eksistenčno pomenja v duševnem življenju pričetek propadanja. Vendar je sila zdrave in resnične kulture toliko odporna, da tudi v težkih razmerah ne popušča, marveč si utira pot skozi najbolj kritične zmede in stiske. To razveseljivo znamenje notranjega zdravlja se vidno izraža v delu mlade učiteljske generacije, ki po treh in štirih letih mučnega, često brezupnega čakanja duševno utrujena prihaja v službo na toli zaželjeno — delo. Mi, ki smo sami bridko doživljali teže brezposelnosti in nje posledice z najboljstnejo zavestjo duševnega propadanja, se danes — prosti prejšnje more — s polno voljo in ljubeznijo izživljamo v poklicnem delu. Izginilo je malodušje z nezaupanjem, namesto tega pa se uveljavlja pravi idealizem z realnim razgledom na svet in življenje in s pravilnim umevanjem samega sebe in svojih delovnih nalog med narodom. Ni to znak zunanjeja eksistenčnega odrešenja, ampak notranjega, duhovnega: mlad, sproščen in v družbo včlenjen človek se živo spominja ož zaveda (bolj nego krušnega gladu) svoje prejšnje žee po pravem življenjskem delu in ustvarjanju. Namesto duševne ubitosti in nevolje — prožnost in veselje do najnapornejšega dela. In tako mladi ljudje, razkopljani tudi po najšarmnejših hribih, navidezno odrezani od tako zvane družbe, delajo mnogo več nego zahteva služba — pač ne za nizernih 900 din. Tako in edino tako se učitelj, odpovedujoč se najnavadnejšemu udobju in potrebam, počuti brata med ubogimi. Delo je naša sveta kulturna dolžnost. In tisti, ki so kulturnejši, so dolžni več delati, več žrtvovati. Višina naše kulture se torej meri po umevanju in izvrševanju te dolžnosti. Mladi, krščanski orientirani rod, ki odklanja verski indiferentizem, se te dolžnosti v polni meri zaveda. In zato spričo tega duhovnega zdravlja in po delu hrepenečega idealizma tem bolj upravičeno in tem bolj tragično izzvenava krič naših mladih brezposelnih: dajte nam dela!

Druga, ne manj boleča rana je očiitek, da učiteljstvo premalo dela in da za svoje delo uživa preveč prostosti. Ta očiitek, ki se vedno pogosteje ponavlja, je že skorajda prešel v javno mnenje. Če koga zmotno pojmovanje učiteljskega dela pri-

vede tako daleč, da vzgojno delo primerja in vzporeja z upravnim oz. strokovnim delom drugih panog drž. uradništva, tedaj se takim očitkom ne moremo čuditi. Nesporno dejstvo je, da je šolsko delo tako absolutno odgovornega in osebnostnega značaja, da ga ni mogoče pravilno in uspešno izvrševati brez popolnega sodelovanja vesti in volje. In če naj splošno velja načelo, da vsako delo zahteva celega človeka, tedaj to velja v prvi vrsti za šolsko in vzgojno delo. Učiteljsko delo v bistvu ni uradno tehničnega značaja in ga ni mogoče določati in omejevati z okvirom šolskega urnika, marveč zavzema celotno učiteljevo delavnost ne glede na čas. Učitelj je v duhovni službi ljudstva vsak dan in vsako uro. Učiteljski poklic je poleg duhovniškega izrazilo idealnega značaja in kot tak ni toliko vezan na službene predpise kolikor na osebo vest. Zato se pač povsem naravno (enako kot v drugih poklicih) javlja tudi tu, da poedinci ne vrše svojih dolžnosti po sposobnosti in vesti in jim je služba le gotova eksistenca, kruh. Na te primere se očividno sklicuje krivično javno mnenje, ko pavšalno naperja očiitke na učiteljstvo, dosledno prezirajoč množino tistih, ki po vaseh garajo in poleg šole nosijo na ramenih breme celokupnega društvenega in zadržnega dela; javno mnenje ne vidi teh, ki zase nimajo nikoli časa, ki se ljudstvu dajejo do zadnjih sil, ki jim toliko očitane počitnice često sploh ne prinašajo potrebnega počitka in ki za svoje nesebično delo ne prejemajo ničesar, niči priznanja.

Zato bi bilo pravilno in umestno, odklanjati zmotne in krivične sodbe o učiteljstvu in zato bi bila vsaka podpora od strani naroda in borbi za boljši moralni in materialni položaj učiteljstva toliko kot borba za napredek in dobrobit vsega naroda. Ivo Lampič.

Proračunska seja okr. cestnega odbora v Ljutomeru

V torko, 11. januarja t. l. je bila v Ljutomeru seja okrajnega cestnega odbora. V proračunu za l. 1938/39 je izdatkov 1.350.296 din in prav toliko dohodkov.

Poleg manjših preložitvev raznih ovinkov bo v teku leta dokončana graditev ceste Ljutomer—Strigova. Ta cesta je velikega pomena, ker bo vezala veliko štrigovsko občino z ostalim okrajem. Preložili bodo tudi Grabšinski klanec, zgradili banovinsko cesto II. reda Sv. Jurij—Kraljevci in podvozno cesto Radenci, preložili dovozno cesto k železniški postaji Gornja Radgona. Vsa ta dela v prihodnjem proračunskem letu so predvidena na 286.000 din.

Promet na ljubljanski borzi v letu 1937

Celokupni promet v blagu in vrednotah je znašal na ljubljanski borzi v l. 1937 380.918.500,03 dinarjev ter je v primeri z letom 1936 porasel za več kot 135,29 milij. dinarjev, kar je vsekakor razveseljiv pojav.

Seveda pa tvorijo pretežni del gornjega skupnega prometa devize, na katere odpade nič manj kot 376.493,70€ din. Napram letu 1936 se je torej povečal devizni promet za 136 milij. din, a napram letu 1935 celo za 165 milij. dinarjev.

Največji devizni promet izkazuje lani mesec oktober z 39.14 milij. din. (v letu 1936 februar z 29.51; 1935 december s 26.23 milij. din), najmanjši pa februar z 20.05 milij. din. (v letu 1936 avgusta s 13.74; 1935 junij z 11.04 milij. dinarjev).

Zanimivo je primerjati gibanje prometa v petih devizah v teku zadnjih treh let (vse v milijonih dinarjev):

Berlin din dev.	Dunaj	London	Newyork
1935 3.243	14.312	48.121	56.637
1936 41.021	15.110	40.715	82.012
1937 147.454	22.809	52.125	93.958

Iz gornjih podatkov je razviden stalen dvig deviznega prometa predvsem pri Berlinu, ki prikazuje naravnost rekordno povečanje zaključkov in je pripisati baš zvišanemu zaključkom v nemških markah pretežni del poviška v deviznem prometu tudi za lansko leto. Skupni porast prometa v avstrijskem privatnem kliringu je lani že presegel 19.1 milij. dinarjev, v angleškem privatnem kliringu pa je skoraj dosegel 12 milijonov dinarjev. Nasprotno pa je skupni promet v devizi Pariz navedoval od 10.11 milij. din v letu 1936 za celih 6,5 milij. din in znašal lani komaj 3,636 milij. dinarjev.

Poleg gornjih deviz je bilo v letu 1937 perfekturiranih tudi nekaj zaključkov v devizah: Praga, Trst, Solun, Stockholm, Madrid, Montreal, Oslo in Budimpešta.

Prav kakor predlanskem, tudi v letu 1937 ni bilo nobenega prometa v valutah.

Skupni promet z vrednostnimi papirji je lani znašal 955,90 milij. dinarjev in je torej skoraj dosegel promet iz leta 1936. Od skupnih 5.488 komadov efektov odpade 535 komadov v vrednosti 0,37 milij. din na državne vrednote, ostanek pa na delnice, in sicer 1.351 komadov v vrednosti 1/2 milij. dinarjev na bančne efekte, 3.002 komada pa na delnice industrijskih podjetij v vrednosti preko 1/2 milij. dinarjev.

Na splošno je kazalo naše efektivno tržišče močno nerazgibanost in je tudi skozi vse leto 1937 vladalo popolno mrtvilo. Ni pa tudi nikakega upanja za skorajšnje izboljšanje prilik na našem efektornem trgu.

Blagovni promet prikazuje precejšnje nadzovanje tako po količini, kakor tudi po vred-

nosti. Medtem ko je bilo leta 1936 zaključeno skupno 329 vagonov v vrednosti 4.158 milij. din, je bilo lani prodano komaj 299 in pol vagona v vrednosti 3.469 milij. dinarjev.

Od gornjega prometa odpade na zaključke v žitu le 42 vagonov v vrednosti 0,694 milij. dinarjev, napram 115 vagonom v vrednosti 1,328 milij. dinarjev leta 1936, kar znači padeč za 73 vagonov v vrednosti 0,635 milij. dinarjev. To nadzovanje gre predvsem na račun preskrbe z žitom in moko revnejših občin, katerim je banska uprava pomagala s cenejšim blagom in popustom ali celo brezplačnim prevozom blaga, dočim je te posle prejšnja leta vršila borza proti takozvanim uputnicam. Na drugi strani pa je bila naša banovina hudo prizadeta po neurjih in je že itak neimovit kmet se bolj osiromašil tako, da kupna moč slovenskega konzumenta padla na minimum ter s tem neposredno prizadela tudi našo žitno trgovino, ki z mlevske industrije vred le še životarji. Položaj postaja skorajda že obupen in je težko upati na kako izboljšanje.

V letu je bilo zaključeno lani 257,5 vagonov v vrednosti 2,775 milij. dinarjev, v letu 1936 pa 214 vagonov v vrednosti 2,829 milij. dinarjev. Iz navedenega sledi, da je promet porasel le po količini za 43,5 vagona, nadzaval pa po vrednosti za 0,054 milij. dinarjev, ali z drugimi besedami: lani prodano blago je bilo slabše vrste za razmeroma boljše cene. Dokaz temu je povečani izvoz našega lesa v Italijo, ki je jemala le mehki les večinoma drugovrstne kvalitete. Prav tako je pripomogla Nemčija k poživitvi lesne kupčije, ker je jemala vseprek in še dobro plačevala ter s tem dvignila cene. Anglija je zahtevala blago v boljših kvalitetah in pa v angleških dimenzijah, katere je rezala večinoma le naša večja industrija, dočim se manjši obrati v splošnem niso mogli v izdelavi blaga prilagoditi zahtevam angleškega trga.

Za oddajo našega trdega lesa sta lani izpadli dve važni tržišči, in sicer Italija, ki je prejšnja leta pri nas pokupila veliko bukovine, zlasti testonov, pa Španija, ki je zaradi vojne takorekoč zaprta naši trgovini.

Kar se tiče prodaje izdelanega blaga na domačem trgu, je bila lani poraba zlasti stavbnega lesa zaradi dokaj živahne gradbene sezone še precej velika. Tudi kupčija z ogljem je razmeroma dobro uspevala, ker je bila znatna potreba s strani domačih industrij.

Kot je videti, se lesna izvozna kupčija ne more razvijati tako ugodno, kakor bi bilo treba, v glavnem zaradi raznih kompliciranih deviznih predpisov in omejitvev, ki so naš lanski izvoz zelo ovirale, prepočasna izplačila naših terjatev pa skoraj onemogočila.

V primeri s prejšnjimi leti se je stanje naše lesne trgovine zelo spremenilo in je upati, da kmalu nastopijo še boljši časi.

Privilegirana agrarna banka bo lombardirala vse državne papirje, PAB je sklenila, da bo dajala posojila na vse državne papirje, in sicer do 80% tečajne vrednosti. Ze večeraj pa smo poročali o sklepu, da bo PAB lombardirala 3% obveznice za likvidacijo kmetijskih dolgov. Lombardiranje bo dovoljevala le centrala, podružnice pa se smejo baviti le s posli, ki se nanašajo na likvidacijo kmetijskih dolgov ter ne morejo dovoljevati nikakih posojil.

Samoupravne hranilnice v letu 1936. Hranilne vloge pri samoupravnih hranilnicah so se v letu 1936 povečale za 87,9 milij. dinarjev in so konec tega leta znašale 1.923,2 milij. dinarjev. Povišanje znaša v odstotkih 4,8%, torej so vloge prav za prav narastle le nekaj več kot za obresti, ki so znašale 72,9 milij.

Jugoslovska združena banka a. d., objavlja v »Službenim novinam«, da bo počeni s 3. t. m. izplačevala svojim upnikom obresti za drugo polletje 1937. V teku tekočega polletja bo uprava banke sklepala o izplačilu nadaljnje šeste kvote dobroimetij. Dosedaj je izplačano na vse stare terjatve nad 50%. Upoštevati pa je treba, da je bil del starih vlog pretvorjen v delnice, ki jih seveda ni treba zavodu izplačevati.

Zaradi živinske kuge preprečuje Českoslovska uvoz naše živine. Da se prepreči razširjanje kuge na gobcu in parkljih je českoslovska kmetijski minister prepovedal uvoz in tranzit prašičev in goveje živine, kakor tudi uvoz živalskih delov, surovin, produktov in odpadkov goveje živine in prašičev kakor tudi krme, sena, slame, gnoja in stelje iz raznih držav, med drugimi tudi iz naših okrajev Čakovce, Dolnja Lendava, Dravograd, Lutomer, Maribor, Murska Sobota in Prelog. Ministrstvo pa si pridržuje pravico dovoljevati na prošnje izjeme.

Bencin v Italiji. Zaradi sankcij je Italija svoj čas vpeljala obvezno mešanje bencina z alkoholom, in sicer se je moralo dodajati bencinu 20% alkohola. Sedaj je to prisilno mešanje bencina z alkoholom odpravljeno. Cena bencinu pa je zvišana za 10 stotink na 3,45 lir.

Borza

Dne 13. januarja

Denar

Angleški funt je bil na naših borzah neizpremenjen, notiral je v Ljubljani 238 den., v Zagrebu 237,20-238,80 in v Beogradu 237,20 do 238,80.

Avstrijski šiling je notiral v Ljubljani 8,545-8,645, v Beogradu 8,5424-8,6425 in v Zagrebu 8,535-8,635.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani neizpremenjeno 13,90-14,10, v Zagrebu za ultimo januar, medio in ultimo februar 13,90-14,10 (14), za medio in ultimo marec pa 13,95-14,15 (14,15), v Beogradu pa 13,896-14,006.

Grški bini so notirali v Zagrebu 28,50-29,10 (28,75), v Beogradu pa 29,25 blago.

Devizni promet je znašal v Zagrebu dinarjev 5,092,546, v Beogradu 6,600,000. Na efektornem tržišču pa je promet v Beogradu znašal 600.000 dinarjev.

Ljubljana — Tečajji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	3398,65-2413,25
Berlin 100 mark	1734,03-1747,90
Bruselj 100 mark	730,20-735,26
Curih 100 frankov	996,45-1003,52
London 1 funt	214,90-217,04
Newyork 100 dolarjev	4274,75-4311,07
Pariz 100 frankov	145,57-147,01
Praga 100 kron	251,03-152,14
Trst 100 lir	225,85-228,93

Curih. Belgrad 10, Pariz 14,59, London 28,6025, Newyork 432,25, Bruselj 73,23, Milan 22,74, Amsterdam 240,60, Berlin 174,10, Dunaj 81-81,575, Stockholm 111,35, Oslo 108,55, Kopenhagen 96,45, Praga 15,16, Varšava 82, Budimpešta 86,14, Atene 8,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,555, Buenos Aires 126,625.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investijsko posojilo 98-100, agrarji 55-56, vojna škoda promptna 431-432, beguške obveznice 80-82, 4% severni agrarji 51-53, 8% Blerovo posojilo 93-95, 7% Blerovo posojilo 85-86, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 99,50-101. — Trboveljska 200-220.

Zagreb, državni papirji: 7% invest. posojilo 96,50-98, agrarji 55-58, vojna škoda promptna 432,50 denar, ultimo januar 429 denar, beguške obveznice 81 denar, dalmatinski agrarji 78,50 denar, 4% severni agrarji 55-57, 8% Blerovo posojilo 93 denar, 7% Blerovo posojilo 85-86, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 100 denar, 7% stabilizacijsko posojilo 88-91 (88). — Delnice: Narodna banka 7700 denar, Privilegirana agrarna banka 214-218, Trboveljska 215-230, Tovarna sladkorja Bečkerek 650 blago, Osješka sladkorna tovarna 160-165, Dubrovačka 400 denar, Jadranska plova 405 denar, Oceania 600 denar.

KINO SLOGA Tel. 27-30

Danes velenapeti kriminalni Sherlock-Holmes film »DAMA V SIVEM«

(Die graue Dame)

V glavnih vlogah: H. Speelmans, Trude Marlen Senzacija! Napetost! Borba!

Predstave danes ob 16, 19,15 in 21,15.
Rezervirajte si vstopnice v predprodaji!

Belgrad, državni papirji: agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 432,50-434, ultimo februar 432,50-433,25 (434), beguške obveznice 81,50 denar, dalmatinski agrarji 79,75-80,50, 4% severni agrarji 53 denar, 8% Blerovo posojilo 93,75 (94) denar, 7% Blerovo posojilo 85,75-86 (85,50), 7% posojilo Državne hipotekarne banke 100 denar, 7% stabilizacijsko posojilo 90-92 (91). — Delnice: Narodna banka 7725 denar, Privilegirana agrarna banka 217,50 denar.

Žitni trg

Novi Sad. — Pšenica neizpremenjena. — Oves: bački 127-129, sremski 128-130, slavonski 129-131. — Rž ne notira. — Jedmen: neizpremenjen. — Koruza: bačka, sremska in banaška nova neizpremenjena, bačka nova sušena 111-113. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence mirna. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Brezicah po stanju dne 12. januarja 1938: voli I. vrste 5,50 din za 1 kg žive teže, voli II. vrste 5 din, voli III. vrste 4 din; telice I. vrste 5,50 din, II. vrste 5 din, III. vrste 3,50 din; krave I. vrste 4,50 din, II. vrste 4 din, III. vrste 2,50 din; teleta I. vrste 6 din, II. vrste 5 din; prašiči špeharji 8,50 din, pršutarji 6,50 din; goveje meso I. vrste 12 din, II. vrste 10 din; svinjina 14 din, svinjska mast 20 din, slanina 15 din; čisti med 16 din; goveje surove kože 8 din za 1 kg, telčije surove kože 10 din, svinjske surove kože 3 din. — Pšenica 150 din za 100 kg, jedmen 120 din, rž 120 din, oves 150 din, koruza 100 din, fižol 180 din, krompir 85 din, seno 50 din, slama 25 din. — Jabolka I. vrste 250 din za 100 kg, II. vrste 150 din. — Fineše kvaliteto vino pri producentih 7 din, navadno vino po 5 din za 1 liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Kotevju po stanju dne 11. januarja 1938: voli I. vrste 6 din za 1 kg žive teže, II. vrste 5 din, III. vrste 4,50 din, telice I. vrste 6 din, II. vrste 5 din, III. vrste 4,50 din; krave I. vrste 5 din, II. vrste 4 din, III. vrste 2 din; teleta I. vrste 8 din, II. vrste 6,50 din; prašiči špeharji 9 din, pršutarji 7,50 din; goveje meso I. vrste 12 din, II. vrste 10 din; svinjina 14 din, svinjska mast 18 din, slanina 16 din. — Goveje surove kože 12 din za 1 kg, telčije surove kože 14 din, svinjske surove kože 8 din. — Oves 140 din za 100 kg, koruza 140 din, fižol 250 din, krompir 100 din, seno 30 din, slama 25 din. — Jabolka I. vrste 300 din, II. vrste 200 din za 100 kg. — Pšenična moka 320 din za 100 kg, koruzna moka 185 din za 100 kg.

Zivinski sejem v Smarju pri Jelsah. 10. jan.: Voli I. vrste so se prodajali od 5-5,50 din, voli II. vrste od 4-5 din, voli III. vrste od 3-4 din; telice I. vrste od 4,50-5 din, telice II. vrste 4-4,50 din, telice III. vrste 3-3,50 din; krave I. vrste 3,50-4 din, krave II. vrste 3-3,50 din, krave III. vrste 2,50-3 din; teleta I. vrste 5-6 din, teleta II. vrste 4-5 din za 1 kg žive teže. Zivinski sejem Sv. Jurij pri Celju. 3. jan.: Cene: pitani voli 5,50 din, piemenski voli 5 din, telice 5 din, krave 3-4 din in teleta 5-5,50 din za 1 kg žive teže. Zivinski sejem na Planini pri Sevnici. 11. jan.: Voli I. vrste so se prodajali do 5,75 din, voli II. vrste 5 din, voli III. vrste 4 din; telice I. vrste 5,75 din, telice II. vrste 5 din, telice III. vrste 4 din; krave I. vrste do 4,75 din, krave II. vrste po 4 din in krave III. vrste po 3 din za 1 kg žive teže.

Novi jugoslovska-italijanski klirinški dogovor

Dne 12. t. m. je stopil v veljavo novi klirinški dogovor med Jugoslavijo in Italijo, ki je bil podpisan 7. t. m. v Rimu. Glavne določbe tega sporazuma so sledeče:

Vsaka izmed obeh držav bo avtonomno odobrvala v največji meri kar bo mogoče uvoz iz druge države. Naša Narodna banka in Istituto Nazionale per i cambi con l'Estero sta pooblašena, da regulirata s kompenzacijo plačila, ki se nanašajo na trgovski promet med obema državama. Italijanski uvozniki bodo blago, uvoženo iz Jugoslavije, plačevali z vplačilom dolgujočih znoskov v lirah pri italijanski narodni banki, ki je blagajniško mesto zavoda za kompenzacije. Ta bo vplačane zneske pretvoril v dinarje in jih bo stavil na brezobrestni dinarski račun odprt na ime jugoslovske narodne banke. Obratno pa bodo naši uvozniki iz Italije polagali zneske, ki jih dolgujejo v dinarjih pri naši narodni banki, katere jih bo pretvorjene v lire prenesla na brezobrestni račun in lirah na ime italijanskega zavoda za kompenzacije.

Ker bo italijanski zavod za kompenzacije za račun naših izvoznikov vplačane zneske takoj pretvarjal v dinarje, odpade torej riziko padeča vrednosti italijanske lire v primeru, da se izplačilo dalj časa zavleče. V tem je sprememba napram prejšnjemu klirinškemu sporazumu, ki te določbe niso poznali, ter so naši izvozniki zaradi padeča lire utrpeli znatne izgube. Seveda pride ista določba v dobro italijanskim izvoznikom, ker se bodo pri naši Narodni banki v njihovo korist vplačani zneski tudi takoj pretvarjali v lire. Ker pa je dinar stabilen, ima ta določba pri sedanjih razmerah malo praktično vrednost.

Preračunavanje lir v dinarje in dinarjev v lire ter ostalih deviz v eno izmed obeh valut se bo izvršilo tako, da bosta naša Narodna banka in italijanski zavod za kompenzacije določila sporazumno na osnovi mednarodnega kotiranja tečaj za obračunavanje lire in dinarja kadar bo to potrebno in ta tečaj bo služil za medsebojno obračunavanje lire in dinarja. Jugoslovske in italijanske terjatve izražene v drugih valutah bodo najprej pretvorjene v domačo valuto dolžnikov zemlje po tečaju belgrajske odnosno rimske borze.

Izplačila bo vršil v Italiji kompenzacijski zavod, v Jugoslaviji pa Narodna banka po kronološkem redu vplačil in v okviru sredstev na zgoraj omenjenih računih.

Z vplačili v kliring dolžniki niso osvobojeni svojih obveznosti vse dokler upniki denarja ne prejmejo. Dolžniki so tudi zavezani, da vplačajo naknadno eventualno tečajno razliko, ki bi nastala med dnevom vplačila v kliring in dnevom, ko postane kompenzacija mogoča.

Za tranzitno blago določbe tega sporazuma ne veljajo.

Ta klirinški dogovor bo veljal do 30. junija t. l. in bo avtomatično podaljšan za nadaljnjih šest mesecev, če ne bo vsaj dva meseca pred potekom polletja odpovedan.

Državne obveznice za kmetijske dolgove. Privilegirana agrarna banka je do konca leta 1937 izdala za 133 milij. dinarjev 3% obveznic, od katerih odpade na Belgrad 62 milij., na Ljubljano 39 milij., na Zagreb 25 milij., na Sarajevo pa 6 milij. dinarjev.

Kulturni obzornik

Papinijeve „Priče trpljenja“

Za božič je Giovanni Papini izdal novo knjigo »I testamenti della Passione« (Priče Trpljenja), v kateri je zbral sedem evanđeljskih legend. »Moje delo je delo umetnika, poeta in ne zgodovinarja ali bogoslovca, zato sem si moral domisliti razgovore, ki so v ustih glavnih oseb najbolj verjetni in naravnost; zato sem te fantazije, navdihnjene od branja evanđelijev, nazval legende. Tako pisatelj sam v zagovoru knjige poudari značaj svojega dela.

Knjiga riše sedem človeških usod — in za njimi v globini sedem oblik, v katerih se ob tragediji Kristusovega trpljenja, ki je osiše zemeljske in nebeske zgodovine pojavi strašna skrivnost zla in notranji zakon zla, ki žene v razpad, kaos in pogubo. »Izkušani Judež«, prva in po notranji gradbi najmočnejša legenda, slika v obliki dvo govora Judeža s Satanom proces silne notranje borbe, ko skrivnostna moč sebičnosti, napuha, nevoščljivosti z neko tragično silo žene človeka, ki išče le sebe, korak za korakom do izdajstva svojega Stvarnika. Črta »Sin Očetove podaja življenjsko zgodbo Barabe, propalega morivca, ki ga je judovski narod osvobodil, da spravi Kristusa na križ. Baraba si je še ohranil čut, da se mora bitju, ki ga je s svojo nedolžno krvjo rešilo, zahvaliti in mu zadostiti. Toda dno njegove narave je polno krvave groze, razjedeno od zločinov — in ko mu poskusi, da bi zadostil svojemu hrepenjenju po opravičenju, spodletijo, se splazi v Pilatovo predsobo, da bi krivičnega sodnika umoril in tako nedolžno kri maševal »Cirenejec« je zgodba o Simonu iz Cirene. Prisiljen je pomagati Obsojencu križ nositi in je zato bil nagraden s žudežnimi močmi. A pred ljudmi, tudi pred Ma-

rjo in Janezom je iz podle strahopetnosti utajil, da bi bil Kristusu pomagat. Ko se je pozneje kot bogat bankir naselil v Rimu in je njegovo družino zajel plamen mladega krščanstva, ni hotel vstopiti v Cerkev, marveč je sprito naraščajočega ugleda krščanske občine bahato nastopal kot priča Trpljenja. Ta duhovni izkoriščevalec krščanstva, v globini duše hladni skeptic in računar je čudno razpadel: ko je završalo prvo preganjanje kristjanov, so pogani to pričo Trpljenja skupaj z drugimi mučeniki zažgali. — Legenda »Kajlovo maščevanje« upodablja silni naphum, ko se šlovec dvigne, da ubije Boga in najde v tem zločinu najvišjo slast, a hkrati pokopje samega sebe.

»Malhovo uho« je fin psihološki oris korporala, ki se večno osmeši, ko izgubi desni uho! in s tem notranje ravnotežje, tako da se vse njegove dušne moči usmerijo v maščevanje, kar mu izsuši življenje. Tudi ta zgodba je tipična, ne individualna: le življenje, ki ga Malhu ponujajo Kristusovi učenci, bi zamoglo nesrečnika utešiti in ponoviti.

V »Pilatovi blaznost« slika pisatelj usodo krutega oblastnika, ki je samo enkrat hotel izkazati milost, a so mu judovski prvaki to zabranili. Poza mu pade na dušo in da se maščuje, grozovito preliha kri. Blazna žnja po resnici in neutešno kopnenje po očiščenju ga žene od postaje do postaje v samomor. — V viziji »Legenda o velikem rabiancu« nastopi poglavar svetovnega židovstva, da ponudi papežu spravo in združitve s Cerkvijo pod pogojem, da Cerkev odpravi veliki teden. Najvišja skušnjava je pred papežem: gre za milijone duš, za denar, svetovni vpliv, za nov razcvet krščanstva. V duhoviten, malec preveč subjektivnem barvanem razgovoru papež odkloni, da bi odvzel krščanstvu priznanje Trpljenja, ki so središče liturgije, kot je Zrtev na Kalvariji srce vere.

Močna, svojevrsna knjiga, ki v formalnem pogledu kaže vrhline dozorelosti, a tudi neki upadek prodorne, ognjevite sile, ki je navdihovala prejš-

nja Papinijeva dela. To je knjiga o misteriju zla, zelo sodobno delo, ki budi v razmišljanje.

Bradač: Latinsko-slovenski slovar

V zbirki svojih žepnih slovarjev, ki so se priljubili s svojo obliko in temeljitostjo, je zdaj Jugoslovska knjigarna izdala drugo izdajo »Latinsko-slovenskega slovarja«, ki ga je priredil prof. dr. Fr. Bradač. Nova izdaja je zelo izpopolnjena in pomnožena, ne ozira se samo na besedni zaklad starih klasičnih pisateljev, temveč tudi — podobno kakor nekončani ogromni Wiesthalerjev slovar — na prve krščanske očete. Tako slovar ni primeren samo za naše humanistične gimnazije, temveč tudi za študij bogoslovja in sploh izvenškoliških potreb. S tem je slovar samo pridobil. Razume se, da se je za to povečal tudi obseg 578 strani besed, dodan pa je tudi imenik lastnih imen, mitoloških itd. ter njih slovenska transkripcija. Cena slovarju je 85 din. Založba je ob tem slovarju podobno — kakor ob šolski izdaji pravopisa — naročnikom dovolila nekaj popusta, namreč v toliko, da šolskim zavodom, ki naroče vsaj deset izvodov skupno, preda izvod (vezan) za 60 dinarjev, in sicer samo do določene roka, namreč do 31. januarja t. l. Vsem dijakom, profesorjem, duhovnikom, juristom, medicincem in sploh vsem, ki kakorkoli morajo od časa do časa pogledati v latinski slovar, ga toplo priporočamo.

Srbsko-hrvatske književne novosti. — Izšla je obširna knjiga Stevana Mihalđžića »Baranja od najstarejših vremen do danes« na več ko 400 straneh. — Slavimir Nastasijević, četrti brat znane družine, v kateri je Momčilo pisatelj. Zivorad slikar in Svetomir skladatelj, je izdal svojo prvo ptedejansko komedijo »Vračara Božana« — V Zagrebu je izšla na 48 straneh studija S. M. Stedimilje z naslovom »Crnogorske štamparije

u XV. veku«, ki pomeni uspelo dopolnilo zgodovini jugoslovskega tiskarstva. — Milan Santic je pri Kohnu izdal na 156 straneh knjigo član- kov o Bosni, Hercegovini in Sandžaku Naslov knjige »Na askom kolosek«. — Jorjo Tadić je v Sarajevu izdal (založilo židovsko kulturno društvo »Benevolencia«) knjigo »Jevreji u Dubrovniku do polovine XVII. veka« na 518 str. — Srpska kraljevska akademija v Beogradu je objavila v francoščini »Résumé des travaux philosophiques et scientifiques de Branislav Petro-nijević«, ki obsega 328 strani. T. P.

D'Annunzijske »Zbrano delo«

Nekoliko že pozabljeni pesnik-politik d'Annunzio je spet spaval na površje, odkar je bil po Marconijevi smrti imenovan za predsednika Italijanske akademije. O njegovem prvenstvu med italijanskimi slovstveniki se je že bila ostra borba. Zdaj se pa zdi, da je časna zmaga zopet na njegovi strani. Pred kratkim je namreč vladni načelnik sprejel zastopnike »Zavoda za izdajo vseh d'Annunzijskih del«. Zavod, kateremu načeluje senator Peter Fedele, je s pomočjo založnika Mondadorija pravkar izdal 48 zvezkov, to je zadnji, d'Annunzijskih spisov. Zbrano delo (Opera omnia) obsega 15.200 strani. Dosedaj so prodali 2373 izvodov za 23 milijonov lir! Vsekakor lep uspeh! Največ so pokupile javne knjižnice (in celo nekatero občine v soški dolini). Pripominjamo, da je večina d'Annunzijskih del na cerkvenem indeksu.

Kot »Opera omnia« bo proslavila pesnikovo ime tudi originalna izdaja njegove drame »La figlia del lorico« (Jorjivca hči). Bogati mecen, senator Borletti je namreč finanšal facsimila izdajo pesnikovega rokopisa na pergamentu. Drama je d'Annunzio skoro »vrgel« na papir l. 1903 na obali v Nettuno v dvaindvajsetih dneh. Doživela je izreden uspeh. Izdaja izvirnika bo izšla »zevela v omejeni nakladi in si jo bodo mogli omisliti le bogati knjigojubi. Dejstvo samo pa kaže, kako Italija spoštuje svoje slovstvenike.

Kako se v Rusiji skriva vera

Casnikar, ki je prepotoval del sovjetske Rusije, popisuje, kako se sedaj ljudstvo obnaša do krščanske vere in do duhovščine. Razumeti pa je treba, zakaj v svojih napovedih ne navaja krajev in imen. Pač zato, da bi ljudje zaradi njegovega poročila ne trpeli škode. Takole pripoveduje:

V neki vasi so pred dvema letoma zaprli zadnjo cerkev, ki je ostala še za vso širno okolico. Od zadnjega poletja je v tej nekdanji cerkvi vaška krčma. Pop pa skriva opravilja svoja bogoslužna dela v starem skednju, kjer skozi streho dežuje in skozi stene piha mrzel veter. Ker mu je prepovedan vstop na pokopališče in ne sme pokopavati vernikov ter blagoslavljati njihovih grobov, zato so tukaj kakor tudi drugod začeli cerkveno pokopavati »na daljavo«. Če torej umrje veren kristjan iz občine, se pop skriva snide z njegovimi svojci v starem skednju, kjer blagoslovi mrtlično obleko. To obleko denejo potem mrtliču v krsto, ko ga »posvetno« pokopavajo. Drugemu spet blagoslovi prgišče prsti, katero potem skriva vržejo na krsto, ko jo denejo v grob. To je morda nam malo razumljivo, toda v Rusiji je to umljivo, ker bi bil vsakdo, ki bi si upal koga javno cerkveno pokopati v nevarnosti, da ga začno zasledovati in celo zapro, češ, da je sovražnik države.

Vsako cerkveno dejanje je državni sovražno delo, čeprav je v ustavi rečeno, da so vere svobodne. Zato se ljudje tudi ne upajo dati cerkveno poročati. Vendar so verni kristjani tudi tukaj našli zasilen izhod. V Smolensku so na primer zaprte že vse cerkve. Zato je nemogoče, da bi bila kaka cerkvena poroka. Zato pa ljudje od blizu in daleč pošiljajo k popu po svojih zaupnikih poročne prstane, da jih blagoslovi ter tako oba poročenca takorekoč »na daleč poroči«. Takih porok »na daleč« je v Rusiji vedno več.

V mestu Moskvi je pred revolucijo bilo 1624 cerkva, danes pa jih je samo še kakih 20. Vse druge so ali zaprte ali pa že razdrte. Vkljub najostrejšim prizadevanjem brezbožniških agitatorjev pa so vse te cerkve zadnje čase pri vsaki še dovoljeni službi božji prenapolnjene. Na tisoče ljudi mora ostajati kar zunaj cerkve, ker notri ni več prostora za vse. Vsi se pobožno udeležujejo službe božje ter poslušajo svojega duhovnika. Večkrat pa se zgodi, da nenadno pridejo zraven agentje GPU, ki duhovnika kar vprito primejo ter ga odvedejo s seboj. Najbolji dokaz, kako ljudstvo še versko čustvuje, je to, da je lansko leto samo ena moskovska cerkev za sveče prejela 200.000 rubljev.

Kako se tudi šolska mladina vedno bolj odvrta od brezbožniške propagande, kaže kijejski vzgled. »Zveza brezbožnikov« v Kijevu je nenadno izvedla telesno preiskavo šolarjev in dijakov. Med

870 dijaki je bilo nad 600 takih, ki so okoli vratu imeli obešeno kako versko svetinjico, kak križec ali kako svetniško podobo. Komisar, ki je opravljal to preiskavo, je bil ves iz sebe. Spraševal je dijake, kaj pomeni ta neumnost. Pogumen dijak mu je odgovoril: »Bog naj nam pomaga pri skušnjah!« Revež pa ni več delal skušnje, ker so ga vrgli zaradi tega iz šole.

Na ruskih podeželskih cestah srečujete zadnje čase nove postave, ki popotujejo iz mest v daljne vasi. To so takoimenovani potujoči duhovniki. Kadar v kakem mestu ali vasi zapro zadnjo cerkev, duhovniki vzamejo v roke popotno palico in gre do na pot. Od kraja do kraja hodijo in pridigajo. Pridigajo povsod: po hišah, po hlevih, v gozdovih, na polju, kjerkoli. Ti siromaki so vsi upadli, raztrgani, sestradani. Čez ramo imajo obešeno malho s svojimi potrebščinami. Med drugimi stvarmi nosijo v malhi s seboj tudi sveto pismo. Ljudje jih radi sprejemajo. Toda gorje jim, če jih zaslede ovaduhli rdeče policije. Njihova usoda je nekaj let pregnanstva ali pa ječe.

Tak potujoči duhovnik je pridigal tudi v vasi Kipino. Med drugim je dejal ljudem: »Pojdite tja k zaprtim in razdejanim cerkvam in samostanom, molite tamkaj ter od tam ponesite s seboj domov svete prsti in vode.« V tem hipu je pristopil agent GPU ter je duhovnika odvedel s seboj. Za take zločine so doslej ruske duhovnike obsojali na ječo ali pregnanstvo. Zadnje čase pa so iznašli novo kazeno. Najprej vsakega takega duhovnika zapišejo in registrirajo. Nato ga vsak dan privedejo na brezbožniško predavanje, kjer mora molče poslušati, kaj tam govore. Pisee teh vrstic sam pravi, da je sam videl take duhovnike najprej pridigati ljudem v vaseh, potem pa jih je v družbi drugih stanovskih tovarišev videl pri brezbožniških predavanjih, kjer so morali molče poslušati vse, kar je bilo tam govorjeno. Jasno se jim je poznalo, kaj mislijo... Kadar mine stroga kontrola, bo vzel zopet palico v roke in pojde na pot...

Tako se v Rusiji skriva vera in tako se za njo ljudje bore.

Westminstrski nadškof Hinsley, ki je bil v Rimu imenovan za kardinala, se je iz Rima vrnil v London. Na londonski postaji ga je čakal vojvoda Norfolkski, goreč katoličan in najvišji angleški plemič, ki je kardinalu poljubil kardinalov prstan na roki.

„Garjava ovca“ med ameriškimi milijonarji

Pred newyorškim trgovskim sodiščem bodo te dni obravnavali konkurzno zadevo bivšega ameriškega milijonarja Francis O. Frencha, ki je v svoji posebnosti sam zoper sebe predlagal konkurz. Njegova zgodba je zanimiva.

Pred kakimi 35 leti je bil med newyorškimi bankirji zelo sloveč mož Amos Tuck French. Ko je umrl, je zapustil več kakor deset milijonov dolarjev premoženja. Podedoval pa je ta silni denar bankirjev sin, mladi Francis French, ki pa je bil mladenič tihega značaja in precej zaprt in zamišljen. Ko pa je mladi French prejel očetove milijone, se je kar nekam spremenil. Tako imenitno se mu je zdelo, da je postal newyorški bankir, da je hotel vse dotedanje bančno poslovanje svojega očeta postaviti na glavo. Njegov oče je posloval po starih navadah, ki so se mu zdele preskušene. Mladi sinko se je pa lotil novih metod. Svoji banki je dodelil nov bančni oddelek, ki je imel nalogo pečati se izključno z bančnimi spekulacijami. Uspeh tega novodobnega delovanja pa je bil ta, da je leta 1921 vse Frenchovo premoženje že vzel vrag.

Francis French je bil v sorodu in svaštvo vsaj s polovico newyorških milijonarskih rodovin. Njegova žena je bila dedinja velikih Livingstonevih milijonov. Vendar se propal bankir na svojo žlahto ni prav nič oziral, temveč je kratkoma šel za avtomobilskega izvoščaka ter je služil za šoferja. Ko pa je leta 1924 izbruhnila stavka šoferjev in je French držal s stavkujočimi, mu je bila odpovedana služba in on je bil zopet na cesti. Eno leto poprej ga je zapustila njegova bogata žena ter se dala ločiti. On pa je ostal miren ter je služil zdaj kot šofer, drugič je kupčeval s staro obleko ali pa je pisaril za razne liste. Finančne spekulacije je že davno opustil ter se za kaj takega ni več menil. Zaslužil je toliko, da je imel za svoje potrebe, katere pa niso bile velike. Tako je mož sedaj docela zadovoljen.

Niso pa zadovoljni z njim njegovi številni sorodniki. Vsi so od sile bogati ter bi prav radi poplačali njegove dolge, a on tega ne pusti. Zato je sedaj njegovo ime vsem bogatašem v sramoto in ga imajo za garjavo ovco newyorških milijonarjev. Vendar je njegovo ime v javnosti še vedno spoštovanja vredno. Sicer bi ga ne bila leta 1934 vzela za moža hči velikega in stokratnega dolarškega milijonarja Johna Astorja. S to drugo ženo imata že enega otroka. Vendar se ne da preprosti, da bi šel nazaj med milijonarje.

Ko je možakar sedaj pred newyorškim trgovskim sodiščem predlagal konkurzno postopanje sam zoper sebe, je v vlogi navedel, da nima nič premoženja, pač pa kakih 5000 dolarjev dolga. Med dolžnike je štel Kitajca, ki mu je za oprano perilo ostal dolžan petdeset dolar, dalje nekega trgovca z živili, kateremu dolguje osem dolarjev. Ta predlog je milijonarje seveda silno razkačil. Še bolj pa jih je razburilo, da je French sklenil z nekim newyorškim založništvom pogodbo, v ka-

teri se je zavezal, da bo za toliko in toliko dolarjev popisal svoje spomine. To je višek! Hujšega udarca bi ne bil mogel zadati svojim nekdanjim stanovskim tovarišem in svoji žlahti.

Najbogatejša ženska Severne Amerike je grofica Barbara Haugwitz-Reventlow, rojena Hutton (na levi). Podedovala je silne milijone. Zdaj pa je odložila ameriško državljanstvo in postala Danka, ker je doma v Ameriki dobivala vedno izsiljevalna in grozilna pisma od roparjev, ki so ji grozili, da ji bodo odvedli otroke, če jim ne plača toliko in toliko. Na sliki jo vidimo, ko se na saneh vozi po Svici.

Samo 10% brezposelnih je še sposobnih za delo

Psihološka klinika v ameriški državi Tennessee je pred nedolгим časom preiskavala duševno stanje brezposelnih. Lotila se je brezposelnih v mestu, kjer je bilo 30.000 prebivalcev, med katerimi pa je bilo 10 odstotkov brezposelnih. In izkazalo se je nekaj čudnega:

Od 100 brezposelnih, ki so jih preiskali, je bilo pet takih, ki nikdar več ne bodo za nobeno delo. Čeprav bi taki ljudje še dobili službo, in sicer še tako dobro, trajno so s psihološkega stališča za službo že nesposobni. Drugih 85 pa je bilo takih, ki bi sicer še bili sposobni za službo, toda šele čez dalj časa, ko bi se delu zopet privadili. Treba bi jih bilo poprej vzeti še v šolo, da bi se navadili znova delati. In le 10 odstotkov je bilo med brezposelnimi takih, ki bi lahko takoj prišli za delo, kakor hitro bi ga dobili. Iz tega dognanja v Ameriki je razvidno, ka-

ko velika nesreča je brezposelnost za družbo, katera se bo morala sedaj še posebej ukvarjati z revozi, ki jih bo treba še privajati na zopetno delo, katerega so se v teku brezposelnosti docela odvadili.

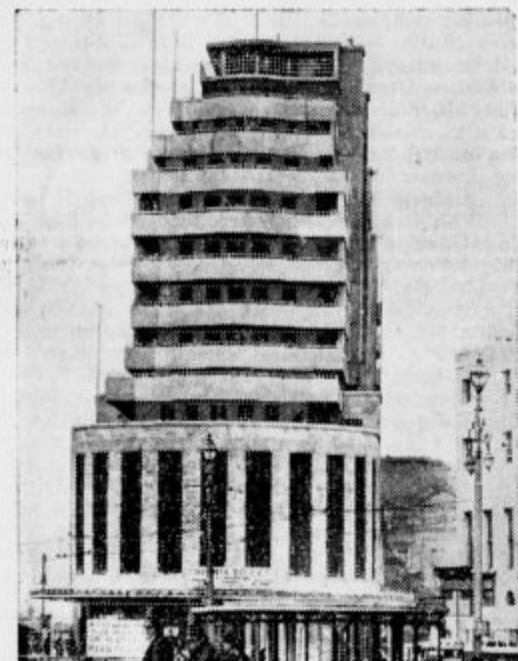
Slepec spregledal med polnočnico

Londonski katoliški tednik »Catholic Herald« poroča o čudnem dogodku, ki se je med polnočnico zadnjega božiča zgodil v Marijini cerkvi v Prestwicheu. Mlad glasbeni umetnik Erik Malone, ki je sloveč pianist, je pred 4 meseci oslepel. Njegova slepota je bila tako huda, da ni mogel zaznati niti enega svetlobnega žarka. Siromak, ki pa ni katoličan, je poprosil svojega katoliškega prijatelja, naj ga pelje h katoliški polnočnici na sveti večer v tamkajšnjo Marijino cerkev.

Med povzdigovanjem pa je slepi pianist nenkrat zaznal v svojih očeh svetlobni žarek, nakar je kmalu vse videl in je bil docela ozdravljen. Kakor trde, ozdravljeni nikdar ni imel kakih halucinacij. Sam je prepričan, da je čudežno ozdravel. Sam je izgovoril dobesedno tele besede: »Ta čudež je moje duševno življenje hudo pretresel. Potrudil se bom biti sprejet v katoliško cerkev. Vsem bom pripovedoval, da sem ozdravljen po božjem čudežu.«

Če pismonošo po noči v spanju luna nosi.

V angleškem morskem letovišču Hastings so naredili 16 nadstropij visok nebotičnik, ki pa je tako zgrajen, da je okoli vsakega nadstropja mostovž, ki je z njega lep razgled na morje.

IVANHOE

St. 29.

Knez je vznemirjen

Medtem je knez, ki ga je poraz njegovih prijateljev močno bolel, ugal, kdo neki bi utegnil biti neznan vitez.

»Morda pa je Levješrčni, kralj sam!« je menil eden izmed vitezov.

Knez je pri teh besedah prebledel. »Menda vendar ne! Tega nas Bog obvaruj!« je ves razburjen zaklical.

»No, ali sina svojega lastnega očeta tako slabo poznate?« je vprašal Valdemar Fitzurse. »Kralj Rihard je mnogo večji in pa čez pleča ga je najmanj dvakrat več!« Knez pa je bil le na pol pomirjen. Sicer je dal pripeljati bojnega vranca, da bi ga podaril zmagovalcu. Vendar se je ves čas bal, da bo zdaj zdaj iz vizirja zaslišal Rihardov glas. Toda vitez je bil tih in nem. Za dar se je zahvalil molče le z globokim poklonom.

»Sedaj pa, gospod vitez, vam pritiče, da izberete kraljico dneva.« Tako rekoč je velel na konico sulice pritrčiti veneč, ki naj bi ga vitez poklonil svoji dami v znamenje, da je njo izbral. In vitez je počasi odjezdil mimo tribun.

Dame so bile vse zmedene in razburjene. Nekaterim je rdečica silila v lice, druge so skušale ostati ponosno dostojanstvene, druge pa so se spet delale, kakor bi jih vse skupaj nič ne brigalo. Vitez pa je pridržal svojega konja pred galerijo, na kateri je sedel Cedric s svojo družino. Nekaj časa se je obotavljal, nato pa se je odločil.

Če pismonošo po noči v spanju luna nosi.

[Str. 7.]

PO SLOVENSKE DOMOVINI

Kranj

Proračun okrajnega cestnega odbora v Kranju. Starejšinstvo okrajnega cestnega odbora v Kranju je obravnavalo proračun za l. 1938-39. Iz proračuna navajamo samo važnejše točke. Proračun predvideva 2.665.329 din izdatkov in ravno toliko dohodkov. K temu prispeva cestni odbor z enako določilo kot sedaj vsoto 659.492 din in sicer s 16% določilo na neposredne dokladi podvržene davke. Med važnejše projekte, ki jih cestni odbor namerava zgraditi v bodočem letu, je novi železnobetonski most čez Kokro v Lajhu pri tovarni Standard. Proračun za ta most znaša 600.000 din, h kateri svoti bo prispevala banovina polovico, ostalo polovico pa bo kril cestni odbor. Druga važna pridobitev je propust v Zg. Brniku, za katerega je določena vsota 70.000 din, tudi k tej vsoti prispeva banovina polovico. Za vzdrževanje banovinskih cest so določeni sledeči izdatki: osebni izdatki 7.450 din, upravni stroški 20.000 din, materialni izdatki pa znašajo 1.355.000 din. Od te vsote odpade za nabavo gramozov 51.000 din, za oporne in podporne zidove 98.600 din, za ograje 60.000 din, za propuste 50.000 din, za valjanje cest Kranj-Senčur, Kranj-Kokrica in Trboje-Smlednik 300.000 dinarjev. Stroški za vzdrževanje dovornih cest k železniškim postajam Kranj, Tržič, Naklo in Duplje 40.400 din, Gradbeni skladi za dela, ki jih nameravajo izvršiti v prihodnjem letu, so sledeči: garaža in skladišča 100.000 din, modernizacija dovorne ceste k železniški postaji v Kranju 150.000 din, tlakovanje dovorne ceste pred železniško postajo Tržič 20.000 din, preložitve banovinske ceste Kranj-Besnica pri železniški postaji Sv. Jošt 40.000 din.

Vič

Sadjarstvo in vrtnarstvo društvo na Viču je pretekli teden polagalo obračun svojega dela na letnem občnem zboru. Iz poročil odborov je bilo razvidno, da društvo res skrbi za napredek sadjarstva in vrtnarstva z vsemi sredstvi. V ta namen priredi več predavanj na leto, ki so dobro obiskana in ki pričajo o zanimanju posestnikov za ti panogi Rožna dolina in ostala naselja, ki sestojijo predvsem iz malih hiš, so obdana z lepimi vrtovi rož in sadnega drevja. Ostal je skoraj v celoti doedani odbor, kot nova člana sta bila izvoljena gg. Petelin in Čeč. Za letošnje leto se pripravila razstava cvetja in sadja, ki bo pokazala prideleke umnih sadjarjev in ljubiteljev cvetlic.

Litija

Zadnja pot Franceta Krljkarja. Tik pred občinskimi volitvami v decembru je pomožni občinski sluga France Krljkar spremljal organ finančne kontrole po hotiških hribih, kjer je finančni organ izterjal davčne zaostanke. Ker je bilo takrat izredno slabo vreme in še slabša pot, je Krljkar na opolzki poti padel in si zlomil roko ter poškodoval po vsem telesu. Moral je v bolnišnico, kjer je več tednov ležal in trpel. Pridružila se je pljučnica, kateri je podlegel. Iz bolnišnice so truplo prepeljali na njegov dom v Spodnjem Hotiču, odkoder smo ga spremili k zadnjemu počitku na hotiško farno pokopališče. Na pokopališču se je od svojega tovariša poslovil v imenu hotiških gasilcev poveljnič Ludvik Krmec, v imenu litijske župe pa se je poslovil župni starosta ban. svet. Dolinar Jože. Hotiški pevci pod vodstvom šolskega upravitelja g. Simona Goriška so mu v slovo prav lepo zapeli tri žalostinke. Pogreba se je udeležil tudi litijski župan g. Hinko Lebinger. Naj bo pokojnemu domača zemlja lahka! Staršem, bratom in sestram naše iskreno sožalje!

Kočevje

Veliko presenečenje je napravila agilna Slovencek straža na Kočevskem letos mnogim slovenskim družinam. Razposlala je na vsa šolska vodstva na kočevskem ozemlju gorko blago za otroške oblečke, ki so ga razdelili pred in po božiču. Deležni so bili slovenski otroci po vaseh kakor tudi v mestu. Slovenska straža je razdelila ob tej priliki nad 1000 m blaga. Da je mlada organizacija zmogla vse to, se ima zahvaliti lastniku nove tekstilne tovarne g. B. Horaku, ki je po izredno nizki ceni odstopil veliko množino blaga. Ze par let nam je g. Horak ob taki priliki izkazal svoj naklonjenost, za kar mu bodi tem potom izrečena iskrena zahvala.

Trbovlje

Nesreča pri delu. Na vzhodnem obratu se je pri kopanju premoga udrila na rudarja Baloha Alojzija premogovna plast ter ga hudo poškodovala po glavi in telesu. Pripeljali so ga takoj v tukajšnjo bolnišnico.

Volivne imenike popravljajo ta mesec na občini. Vsi, ki dovršijo 21. leto, in v občini novo došli naj se javijo v občinskem uradu zaradi vpisa v volivne imenike. Ravno tako tudi tisti, ki pri zadnjih volitvah niso bili pravilno vpisani.

Sestanek JRZ. V nedeljo, dne 16. januarja, bo ob 8 v Društvenem domu važen članski sestanek. Govoril bo g. Kremžar iz Ljubljane o socialnih uredbah sedanje vlade. Članstvo vabimo, da se sestanka polnoštevilno udeleži.

Kino. Film »Hanica in njeni častilci« se bo predvajal prihodnjo soboto in nedeljo v Društvenem domu. Nastopa slavna pevka Olli von Flint in njen partner Albrecht Schönahals.

Krajevna organizacija Legije koroskih borec Trbovlje vabi svoje članstvo na sestanek, ki bo dne 16. januarja ob 10 dopoldne v gostilni »Pintar« v Hrastniku. Na zboru bo poročal tudi delegat Glavnega odbora iz Ljubljane. Udeležje naj se sestanka vsi organizirani in neorganizirani bivši borci za našo severno mejo, posebno oni iz Hrastnika in Dola. Pridite zanesljivo in točno, da se pogovorimo o nadaljnjem delu za doseg svojih pravic.

Slovenigradec

Osebna vest. Na lastno prošnjo je bil razrešen član banskega sveta za tukajšnji okraj g. inž. Vinko Vrhnjak, posestnik iz Pameč. Namesto njega je bil imenovan za člana banskega sveta g. Ivan Tovšak, posestnik in župan v Mislinju. Za boljše železniške zveze. V nedeljskih časopisih smo brali, da dobi dravska dolina iz Maribora dva vlaka več, kakor jih je imela sedaj. In sicer bo vozil dopoldne vlak iz Maribora ob 10,40 s prihodom v Dravograd ob 12,15. Iz Dravograda se bo vračal proti Mariboru ob 15,10 in bo privozil v Maribor ob 16,45. Zaradi zboljšanja zvez Mislinjske doline z Dravogradom, odnosno Mariborom in Celjem bi se naj uvedel tudi vlak iz Dravograda do Velenja, in sicer tako, da bi odhajal iz Dravograda takoj po prihodu vlaka, iz Maribora okrog 12,20 in bi imel zvezo v Velenju z vlakom na Celje ob 14,30, ki prihaja iz Celje ob 15,35. Zelo pogrešajo tudi popoldanski vlak,

ki bi imel zvezo iz Velenja od vlaka 13,44 ter bi prihajal v Slovenj Gradec ob 14,45 ter bi imel v Dravogradu zvezo na Maribor in Prevalje. Ta vlak bi bil zelo ugoden za šolsko mladino, ki obiskuje mešansko šolo, ker bi se šolarji lahko že popoldne vračali domov, ko morajo sedaj ostati čelo popoldne v Slovenjem Gradcu do večernega vlaka. Tudi v poslovnih ozirih bi bil ta vlak zelo primeren, ker strankam, ki prihajajo v Slovenj Gradec v poslovnih poslih ne bi bilo treba tako hiteti, če hočejo kaj opraviti, da imajo potem spet vlak nazaj ali pa morajo ves dan ostati v Slovenjem Gradcu. Imeli bi tako tudi popoldne vlak na Dravograd, dočim imamo sedaj na Dravograd dopoldne tri vlake, popoldne pa le enega in še tega komaj zvečer.

Gornja Radgona

Naročnikom »Slovenca«. Cenj. naročnike dnevnih izdaj »Slovenca« in trgu Gornji Radgoni opozarjamo, da pričemo v soboto, 15. januarja, dostavljati »Slovenca« na dom takoj ob prihodu vlaka. Tako želimo omogočiti pravočasno prejemanje našega dnevnika. V vseh zadevah glede naročanja in dostave lista se naj cenj. naročniki obračajo na zastopstvo »Slovenca« in »Slovenskega doma«, Gornja Radgona, posejalnica.

Težak položaj državnih uslužbencev. Z zadnjim povišanjem življenjskih potrebščin so posebno pri nas udarjeni državni uslužbenci. Količjak udobno stanovanje velja mesečno 250 do 600 din. 1 m² drvs tane 85 din. Žaganje 16 din, sekanje 6 din. To se pravi v Gornji Radgoni velja 1 m² bukovih drv 107 din. Špecerija je v primeri z Mariborom precej dražja. Cujemo, da nameravajo drž. uslužbenci naročiti blago pri mariborski zadrugi drž. uslužbencev, ki daje blago mnogo ceneje in da še poleg tega 4% skonto. Meso se je v zadnjem času za par din pocenilo in to zato, ker imajo naši mesarji veliko manjši promet, ker je meja za izvoz mesa zaradi slanivke hermetično zaprta. V kratkem bomo poročali obširneje o cenah, ki delajo mnogo preglavic našim uzadovoljstvom v obmejnih krajih.

Slovenske Konice

Prebivalcem vasi Polena je urednica dolgaletna želja. Dobili so novo cisterno, ki je bila temu naselju tako nujno potrebna. Vode Polenčanom sicer ni primanjkovalo, vendar pa voda ni bila zdrava, ker je bila vedno nasičena z nekaterimi snovmi, ki so vodi dajale belo barvo in mehko. Lani meseca januarja je v Poleni obolelo precej ljudi za tifusom, med njimi je bilo največ otrok. Vsi so bili preprečeni, da je bila voda vzrok le boleznir Nova cisterna bo pravi blagoslov za Poleno, ker bo imela odslej dovolj dobre pitne vode. Cisterna bi bila nujno potrebna tudi v Resniku nad Zrečami.

Ljudsko gibanje v l. 1937

Skočja Loka. V naši župniji, ki šteje okoli 4500 duš, je bilo rojenih 42 dečkov in 32 deklic, to je 74 otrok. V Ljubljani je bilo rojenih 7 Ločanov, 1 pa v St. Vidi nad Ljubljano. Tudi so bili pri nas rojeni trije. Skupaj torej 51 dečkov in 34 deklic, to je 85 otrok. Umrlo je 24 moških in 34 žensk, 2 tuja ter 6 Ločanov v Ljubljani, skupaj torej 66. Porok je bilo doma 27, drugje 7. — Sv. obhajil je bilo v župni cerkvi 30.900, v špitalski pa 2090, torej skupaj 32.990. Iz katoliške cerkve sta izstopila 2 moška, vrnila pa so se 2 ženski in 1 moški.

Sport

Ljubljana: Gradjanski

V borbi za zimski pokal ligašev v nedeljo ob 14,30 na igrišču ob Tyrsevi cesti.

Po dveh zmagah nad zagrebško Concordio prihajajo zagrebški purgarji v goste našemu predstavniku. Nedeljska tekma je izredno važna za oba kluba, ker se zavedata, da brez zmage ni dostopa v tretje kolo.

Purgerji so se za to srečanje dobro pripravili. Odločeni so zmagati na vsak način in se temeljito revanžirati za zadnji poraz v Ljubljani. Moštvo plavil iz Zagreba se nahaja trenutno v izborni formi, saj je preko vse zime igralo težke tekme.

Drsalne tekme za moško in žensko mladino

V nedeljo, 16. 1. m. ob 10 dopoldne priredi SK Hiriža ob povojnem stajnju drsalniško propagandne tekme v drsanju za dečke in deklice do starosti 14 let ter moškega in ženskega naraščaja v starosti 16 do 18 let. Ocenjena bo vsaka kategorija zase ter posebej ženska mladina in posebej moška mladina v obeh kategorijah. Vsak udeleženec mora pred tekmo predložiti na zahtevo razsodišča dokaz o starosti s sotsko knjižnico ali krstnim listom. Prijavnine ni.

Prijavitelj se morajo tudi drsalci, ki niso članjani v športnih društvih, torej je udeležba dovoljena tudi srednješkoli mladini.

Vsi boljše pripravljeni udeleženci in udeleženke dobe darila. Pričetek tekme bo ob 10. drsalci in drsalke pa se morajo javiti vodstvu tekme točno ob 9,30 v garderobi. Običajna vstopnina se udeležencem povrne. Prijave sprejema blaginjak na drsalnišču. Predpisane so naslednje vaje:

Za dečke in deklice do 14. leta: prestopni koraki naprej na desno, prestopni koraki naprej na levo (po tri kroge); loki naprej ven, loki naprej na noter, trika desno in levo naprej na ven (vse po možnosti v osmili) in prosto drsanje eno minuto. Za dečke je predpisan, se posebej tek enkrat okoli drsalnišča.

Za moški in ženski naraščaj ob 15. do 18. leta: loki naprej na ven, loki naprej na noter, trika desno in levo naprej na ven, vijuga desno naprej ven in levo naprej ven, ista vijuga zabota z levo (vsi loki po možnosti v osmili) po zvezni tabeli obveznih likov) ter prosto drsanje eno minuto in za moški naraščaj se posebej tek enkrat okoli drsalnišča.

Pojasnila in pouk dajejo člani drsalne sekcije SK Hiriža vsak dan na drsalnišču med 15. in 37. urje.

Smuško klubsko prvenstvo SSK Maratona

SSK Maraton Maribor priredi svojo smuško tekmo za klubsko prvenstvo v nedeljo, 16. 1. m. v okolici Radvanja s startom ob pol 11 pri Radvanjski soli. Proga je dolga 3 km ter jo junjotji vozijo nakrat, s priročni na dvakrat. Proga je srednje teška. Tekmoje se po pravilniku JZSZ, vsak tekmoje na lastno odgovornost ter mora biti zdravniško pregledan. Pričebo se sprejemajo po končani tekmi.

Gradjanskemu se obeta lepša bodočnost

Kakor poročajo zagrebški listi, se vrneta v svoj matični klub Gradjanski izvrstna igralca Lipož in Zivković, ki sta sedaj angažirana v Franciji. Poleg tega pa se govori o nekem tretjem igralcu iz Španije, ki je po zagrebških vestih fenomenalna leva zveza. Vse te tri igralce

Smihel nad Mozirjem

Odmevi občinskih volitev. Ze dolgo niso občinske volitve potekle pri nas tako mirno, kakor zadnje volitve dne 19. decembra 1937, katera je zahtevala združenje občin Mozirje okolica s trgov. Celjska »Nova doba«, ki v svojem programu očitno nima demokratičnih načel pa je priobčala članek o teh volitvah s pravi svojevredno vsebino. Koj v začetku se ji zdi važno omeniti takratno lepo vreme in piše, da je bilo to listi JRZ bolj naklonjen nezgo volivci. Očita nadalje, da je morala JRZ spraviti na volišče vse, kar leze in gre, da je dobila potrebno število glasov.

To njeno izjavo moramo izpopolniti v toliko, da je bila ravno slaba zimska pot, zlasti iz Smihela, ovira, da nismo mogli spraviti na volišče stoođtostno in bi še marsikdo »prilezel« na volišče, če bi uporabljal nasilni JNS-arski sistem agitacije. Upamo, da se še spominjajo, ko je JNS pri občinskih volitvah dne 6. decembra dobila — reči in piši celih 38 glasov. Zaradi teh neprijetnih spominov so sedaj tople priporočaji vsespod samo abstinenco. Nadalje napada dopisnik »Nove dobe« izvoljenega župana g. Jošta ter dvomi nad njegovimi zmožnostmi celo pri kmetijskem gospodarstvu. Tu je treba pojasniti: da je g. Jošt že drugič izvoljen župan, so k temu pripomogli največ JNSarji sami, ko so ga leta 1935 spremljali večkrat s štirimiro orožniki iz naše občine v Gornji grad Bil je namreč največji »zločinec«, ker je javno povedal, da bo voditelj slovenskega naroda, takrat konfirirani g. dr. Korošec, še minister v jugoslovanski vladi. Za ta »zvečločin« se je tudi pokoril cele štiri mesece med štirimiro stenami.

Kar se tiče nas Smihelčanov, pa povemo javnosti, da nas ni sram, da smo domala vsi z gospodom župnikom na čelu šli na volišče. Predobro so nam še v spominu nasilja in krivice JNSarjev. Tudi vemo, da se marsikateri JNSar ne počuti prav dobro pred očmi našega župnika, gosp. Strnška, ki vedno odločno nastopa za pravice slovenskega naroda. Če bi med vernim slovenskim narodom uvedel naš gospod župnik politično procesijo, kakor jo pričakuje članek »Nove dobe«, bi med vernim narodom omenjenega članarja gotovo manjkalo!

Na koncu se članar pritožuje nad združitvijo občin, kar imenuje nasilje proti ogromni večini tržanov. Zato ga vprašamo: 1. Zakaj je slo na volišče okrog 45% uvidevnih tržanov? 2. Ali je dopisnik videl n. pr. orožnike na volišču, kakor je to bilo v letu 1935, in to dejstvo se, mislim, lahko imenuje nasilje! 3. Kako pa ti užaljeni JNSarji imenujejo to društvo, ki sedaj volivce (dolžnike), ki so volili JRZ, »blagovestijo«, češ, če ne bi volil, mi bi ti od tvoježa dolga v naši trški posojilnici odpisali kar deset jurjev. Mi pa priporočamo tej bogati družbi, naj iz tega zaklada odpise raje dolg občini Mozirje, namreč onih 122.516 din, katere je posodila gospodu Goričarju za gradnjo Sokolskega doma, da to ne bo šlo spet na račun naš ubogih davkoplačevalcev. 4. Od kdaj ste postali tako vneti narodnjaki, ko ste se svojčas sramovali svojega materinjskega jezika?

Guštani

Krajevna organizacija Legije koroskih borec v Guštanju sklicuje na dan 16. januarja svoj redni letni občni zbor, ki bo ob pol 9 dopoldne v gostilni »Pri Steklcu« na Fari pri Prevaljah. Pozivamo tovariše guštanski organizacije kakor tudi vse neorganizirane bivše bore, da se točno in številno udeležijo zboru, na katerem bo poročal delegat glavnega odbora o dosedanjem delu Glavnega odbora.

Inozemske športne zanimivosti

Avstrijci se že pripravljajo za žensko lahko-atletsko evropsko prvenstvo, ki bo na Dunaju. Tekmovanje bo 17. in 18. septembra t. l. na dunajskem stadionu v naslednjih disciplinah: Teki: 100, 200, 80 zapreke; skoki: v višino, v daljavo; meti: krola, disk, kopje in stafeta 4x100 m. V programu te prireditve so tudi razni nastopi v prostih in gimnastičnih vajah v zvezi z lahko atletiko.

Svetovno nogometno prvenstvo leta 1938. Nekaj zanimivosti iz zasedanja FIFE v San Remu. Na italijanski rivierji so zborovali zadnje dni zastopniki FIFE ter v glavnem razmotirali organizacijo svetovnega prvenstva, ki bo letos v Franciji, zlasti finančno vprašanje, udeležbo prekomorskih držav, predvsem nerešeno stališče nekaterih nogometnih zvez iz Južne Amerike. Francija se je obvezala, da bo na podlagi dolarske vrednosti izplačala odškodnino udeležencem. Ob tej priliki so se razgovarjali tudi zastopniki srednjeevropskega pokala: Italije, Avstrije, Madžarske in Češkoslovske ter so pojasnili razna poreda vprašanja.

Važni so sklepi glede južnoameriških udeležencem. Brazilija bo z ozirom na to, ker se je pravčasno prijavila, takoj prišla v zadnje kolo, brez izločilnih tekem. Nasprotno pa mora Argentina igrati izločilno tekmo s Srednjo Ameriko, ki bo 29. maja isti dan bo v še nedoločenem mestu Evrope (najbrže v Amsterdamu) izločilna tekma med USA in Holandsko. Indijo, Portugalska in Švica se srečata 30. aprila ali 1. maja v Italiji, najbrže v Milano. Pravi turnir pa se bo vršil: osem predtekem bo 4. in 5. junija v raznih francoskih mestih. Tekme se bodo event, ponovile 9. junija (v kolikor dosežejo nasprotniki iste rezultate). Štiri igre drugega kola bodo 12. junija (ponovitve 14. junija). Predzadnje kolo za 3. in 4. mesto bo 17. junija, finale pa 19. junija v Parizu.

Za svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, ki bo od 20. do 30. t. m. v Londonu, je objavilo 16 držav, med njimi tudi Jugoslavija. Tekmujejo za Schaithingov pokal.

Nemci so osnovali poseben športni urad v lahki atletiki za vrhunski šport. Za načelnika tega urada je določen bivši nemški prvak v teku čez zapreke, atlet Trossbach, ki ima nalogo, da skupno s športnimi učitelji skrbi za »kanone« v nemški lahki atletiki. Ideja ni napačna, je pa tem bolj zanimiva, ker Nemci venomer poudarjajo, da je treba delati v športu na široko.

Tekmovanje v umetnem drsanju na ledu v Nemčiji je dalo te-le prvake: Pri moških Baier s 395,6 točkami, pri ženskah Veicht s 384,6 točkami (na drugem mestu znana Maxie Herber), v parihi pa dvojica Herber-Baier z 119 t. Ker smo že ravno pri drsanju, bi še omenili, da je v avstrijskem prvenstvu parov zmagala dvojica Pausin (brat in sestra) s 17,58 t. Tekmovanje je bilo v Gradcu.

Za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, ki bo od 11. do 20. februarja v Pragi, so se doslej prijavile te-le države: Anglija, Nizozemska, Italija, Kanada, Letonska, Norveška, Avstrija, Poljska, Rumunija, Švedska, Švica, Češkoslovska, Madžarska in Amerika. Manjka še Nemčija. Iz prednje liste je razvidno da bo borba ostro.

Poročilo JZSZ o našem delu

Naša udeležba v inozemstvu je to sezono jako problematična. Obstaja že sklep zvezne uprave, da se za par let prekine z volikami in drugimi ekspedijami v inozemstvo in kakor izgleda, se bomo tega sklopa zaradi finančnih prilik tudi morali držati v vsej svoji ostrosti. Poleg tega pa so v tej sezoni pomembnejše mednarodne tekme prevleče oddajene od nas, saj se prvenstvo FIS-e v klasičnih panogah vrši na oddaljenem Finiskem in je FIS prvenstva v alpski kombinaciji v bližnji Švici, ki je po za nas zelo blizu. Udeležba v zadnjih sezonah se bilo zelo številna in tudi zelo hrage. Ker pa moramo posvetiti razvoju smučarskega tekmovalstva več pozornosti doma, je tudi najbolje, da se naša udeležba v inozemstvu omeji na minimum, ki ga bomo morali držati že zaradi denarja smega. Za zvezo važnejše tekmovalstvo je vsakekor svetovno prvenstvo v smučanju, ki je sodanji ofi cialni naslov za tekmovalca, ki jih ni še vedno najbolj poznano pod imenom FIS tekme. Poleg tekem FIS-e pa je za nas važna tudi kongres FIS-e, ki bo letos na Finiskem v Helsinkih. Kongres FIS-e bo letos obravnaval tudi zadevo Planice ali bolje rečeno zadevo uvedbe smučarskih poletov kot samostojne discipline v program tekmovalni. Obstaja že sklep zvezne uprave, glasno kateroga bo našo zvezo v tej zadevi zastopal delegat Udruženja smučarjev Planice, anibrie g. Gorre. Po spoznanju, ki je bil dosežen med pristniki in med nasprotniki Planice pri nas doma, bo stališče zvezo mnogo lažje in upamo, da se sedaj zadeva Planice ne bo reševala več iz vidikov, ki so tvorili do sedaj glavno osnovo sporov. Za nas je važna to, da zagovarjajo Planice menda prav vsi člani FIS-e razen Norvežanov. Če je ravno ne zagovarjajo pa vsaj nasprotniki niso. Sedaj ko smo sklenili mir doma je upanje, da bomo tudi pri FIS lažje nastopili, ker bomo enofni. Do sedaj pa je FIS prejela iz Jugoslavije poročila obeh klubov in takoj je bilo tam lažje nastopiti proti Planici, ki jim je vedno bolj hotel vzeti prvenstvo iz rok. Norvežani se bodo pač morali vtičati v usodo prvakov, ki morajo prej ali slej svoje prvenstvo prepustiti drugim. Poleg tega pa ima ideja smučarskih poletov velike zagovornike v Nemčiji in Švici, nihče pa tudi ne more potegniti meje, do kam je skokovite kje se prične polit. zato še bosta pač obe strani morale nekako sporazumeti, kakor sta se pri nas sporazumeli oha tabara in se v nobeni športni panogi ne da potegniti meja, ki to smeejo tekmovalci doseči, tako seveda tudi v smučarskih skokih ne bode mogli reči, da se ne sme skakati preko 80 m, kjer je danes nekola prisiljena meja. Ostale točke dnevnega reda na kongresu niso tako nevažne, važnosti in so več ali manj le organizacijska vprašanja.

Uradna vremenska poročila

Tujskoprometni vez Slovenije JZSZ SPD po stanju z dne 13. januarja 1938

Rateče-Planica:	-7, jasno, mirno, pršice, 136 cm.
Kranjska gora:	-6, barometer se dviga, jasno, mirno, pršice, 60 cm, snužniklšice in drsalnišče uporabno.
Erjavčeva koba na Trzinu:	-6, mirno, pršice, 150 cm.
Dovje-Mojstrana:	-7, jasno, mirno, 3 cm pršice na 25 cm podlage.
Bed:	-4, barometer se dviga, jasno, mirno, snež, 28 cm, drsalnišče uporabno.
Pokljucani-Snorthotel:	-5, jasno, 15 cm pršice na 100 cm podlage.
Sr. Janez v Rohinjcu:	-9, jasno, 3 cm pršice na 50 cm podlage.
Skalski dom na Voglu:	-6, jasno, mirno, 15 cm pršice na 20 cm podlage.
Koča na Zelenci:	-9, jasno, 10 cm pršice na 200 podl.
Dom na Kočevju:	-8, jasno, pršice, 100 cm.
Skočja Loka:	-7, barometer se dviga, lahna meglica, osrežen snež, 35 cm.
Polzera:	-2, barometer se dviga, jasno, vetrovno, osrežen snež, 15 cm, smuka neuporabna.
Mariborska koba:	-3, jasno, mirno, 15 cm pršice na 40 cm podlage.
Pohorski dom:	-4, jasno, mirno, 15 cm pršice na 40 podlage.
Pension Ljubnica:	-3, jasno, mirno, 15 cm pršice na 40 podlage.
Ruska koč:	-4, jasno, mirno, 10 cm pršice na 65 cm podlage.
Senjarski dom:	-8, jasno, mirno, 10 cm pršice na 145 podlage.
Sr. Lovrenc na Pohorju:	-1, jasno, vetrovno, 20 cm pršice na 70 podlage.
Pecav:	-7, pooblačeno, mirno, 20 cm pršice na 120 cm podlage.
Rimski vrtelec:	-10, pooblačeno, mirno, 20 cm pršice na 18 podlage.

Dodatna poročila po stanju z dne 12. Jan. 1938:

Komna:	-3, jasno, sonce, mirno, 10 cm pršice na 170 cm podlage.
Garjula:	-8, deloma jasno, sever, 10 cm pršice na 80 cm podlage.
Sr. Križ nad Jesenicami:	-4, jasno, mirno, sever, 10 cm pršice na 40 podlage.
Jezersko:	-5, jasno, mirno, 15 cm pršice na 40 podl.

Iz Julijske krajine

Pregrupacija duhovnj. Iz uradnega lista goriške nadškofije: Zupnija Smarje na Vipavskem se izloči iz komenskega dekanata in priključi dekanatu v Dornbergu. Solkanski dekanat je bil, kakor smo že poročali, uknjen in zupnija Solkan povzdignjena v nadzupnijo. Hkrati je bila nadzupnija Solkan z zupnijo Kronberg in zupnijo Pevma priključena goriškemu cerkvenemu oblastvu. — Zupnija Podesbotin in vikarijska cerkev St. Maver sta dodeljeni dekanatu Biljana v Brdih.

Poledica. Po silnem mrazu prvega tedna v novem letu je omiljenje, ki je nastopilo s nedeljo 9. t. m. prineslo nevarno poledico po vseh cestah in poteh po Tolminskem in tudi drugod v dežel. Promet je bil par dni zelo otežčen in pripetile so se tudi številne nezgode, k sreči, brez hudih posledic.

Lepa pridobitev. Pred časom smo poročali o lepi pridobitvi, ki jo je doseglo učiteljstvo v Tolminu s tem, da so bile v treh razredih vpleljane tri tedenske obilnatne ure slovenščine. V pojasnilo moramo danes dodatno poročati: v drugem, tretjem in četrtem razredu učiteljstva se poučuje s slovenščina v italijanskem učnem jeziku po tri ure na teden. Pouk se vrši na podlagi slovnice dr. G. Nemi »Grammatica della lingua Slovena«. Učenci so veseli nove odredbe in upamo, da bo uspeh zadovoljiv. Nerodno je, ker se pouku ni oskrbela vsa potrebna pažnja.

V pomirjenju. Pri obisku jugoslovanskega ministrskega predsednika v Rimu je bilo razglašeno, da je vladni načelnik izdal milostni odlok, po katerem bodo raznim političnim konfirancem odpustene njihove kazni. Mnogi se vznemirjajo, ker ta odlok še ni prišel v celoti in veljavo. Zvedeli smo: v goriški pokrajini se je vrnilo do sedaj domov pet političnih konfirancov, za mnoge druge je postopanje v teku. 21 oseb, ki so bile v goriški pokrajini zaradi političnih prestopkov pod nadzorstvom, je tega nadzorstva oproščenih.

Slovenska Krajina

Naš notranji minister dr. Anton Korošec je izvršil prekomasacijo občin tudi v murskosobotskem okraju in upamo, da je to končnoveljavno. Veletni želji naših ljudi je ugodeno. Nezadovoljniji se seveda tudi najdejo, ki pa nikdar niso iskali koristi občanov, ampak vedno le sami sebe. Iz pisarne nekoga gospoda v Murski Soboti so se pošiljala navodila, kako naj bi se volivci pritožijo proti odločbi naših najvišjih oblasti. Celo odvetnika so si poiskali, ki naj pri državnem svetu brani pristaše gotove struje. Kdo je kril stroške, ne vemo, pa kakor kaže, nič ni pomagalo. Največ so delali v občini Mačkoveci, to je v kraju, kjer ima naš poslanec g. Benko svoje veleposestvo. Morda so delali to proti njemu. Zda pa je Službeni list dravske banovine prinesel vest, da se tudi sedež občine Mačkoveci prenese v Pečarovec in se občina preimenuje v Pečarovec. To je bil udarec posebno za tiste, ki so zatrijevali, da bo prej vse klerikalce hudič vzel, kot se bo to zgodilo. Pravici je zadoščeno. Kraj Pečarovec ima največ prebivalcev v občini, najvišjo davčno podlago, sedež r. k. zupnije, sedež bivšega notariata in je pa sredini občine Dolga je bila borba. Že za rajnega nasilnega režima smo vložili s podpisni prošnjo, pa so bili tako pošteni, da nam niso dali kolkov vrnilo. Ko je prišla vlada Stojadinovič-Korošec, smo prošnjo ponovili, pa ni šlo in ni šlo, ker smo imeli »prijateljes v Murski Soboti. Prejšnji g. načelnik prošnje ni poslal kamor je bila naslovljena in ko ga je deputacija z g. župnikom silila, naj prošnjo pošlje dalje, ni hotel, ozir, je rekel, da prošnje nikakor ne more priporočati. Kako je naš kraj podpiral, je pa drugo poglavje. Moral je priti sedanjí okrajni načelnik dr. Bratina, da se je zaveda opravila z mrtve točke. Vse težave smo premagali in uspeli smo zahvaljujemo se našemu g. ministru dr. Korošcu, kakor tudi g. dr. Kreku, ki nas je podpiral, in prav tako zahvala našemu okrajnemu načelniku.

Višnja gora

Gospodinjski tečaj. Letošnjo zimo se vrši v Višnji gori banovinski kmetijsko-gospodinjski tečaj za dekleta. Vodi ga strokovna učiteljica gospa dr. Zalokarjeva. Udeležuje se ga 26 deklet. Na tečaju sodelujejo tudi drugi višnje-gorski izobraženci. Posebej je omembe vredno to, da se sedanja voditeljica tečaja zaveda, da ma pred seboj kmečka dekleta in jih uči predvsem takih stvari, ki jih bodo mogla v svojih razmerah koristno uporabiti v življenju. Kaj pomaga, če bi znale vsa pravila o tortah in drugih mestih dobrotah, nikoli pa ne bi imele možnosti, da jih uporabljajo!

Sladka gora pri Smarju

Gibanje prebivalstva v l. 1937. Rojenih 30 (lani 55), umrlo 34 (lani isto), porok 13, sv. obhajil 14.463. Zupnija šteje 1800 duš. Takega nazadovanja rojstev menda še »Slovenec« letos ni objavil. Redkost je, da bi bilo več slučajev smrti kot rojstev. V tuk. župniji je bilo samo med vojsko tako nizko število rojstev. Zakonskih otrok je bilo lani komaj 26. Vzrok je skrpa na beda v teh krajih, ki so proč od prometa in sta tudi dve zadnji slabi letini občutno škodovali. Prošimo narodne oblasti naj to stanje upoštevajo in se pri razdelitvi fondov za javna dela ozrejo tudi na nas. Kadar bo že trasirana cesta proti Ločam gotova, bo tudi promet tja mogoč, da bodo mogli prebivalci vsaj nekaj pridelkov bolje vnovčiti. Pri gradnji ceste bodo pa tudi domačini nekaj zaslužili. Ker je nekaj kredita že zagotovljenega upamo, želimo in prosimo, da se z deli sponaladi začne. Tudi v tem letu se je mrtvaški zvon že dvakrat oglasil, krsta pa ni bilo še nobenega, pravi žalostno naš mežnar.

Iz naših organizacij

Skaručna. Tukajšnje pevsko in dramatično društvo »Danica« priredi v nedeljo, dne 16. januarja t. l. ob 15 popoldne v Skaručni igro Vombergar: »Vrnitevc«. Društvo obstoja šele dve leti, pa je priredilo že več ieopih uspešnih nastopov, ter uživa splošen ugled in simpatije. Društveni pevovodja in režiser je priznani g. Lavrh Alojz iz Smartna, ki se neumorno trudi za propeh društva. Na pobudo našega priljubljenega g. Demšarja Ivana, žup. v pokolu, si je društvo nadelo nalogo, da vzdržuje cerkveno petje v romarski cerkvi sv. Lucije v Skaručni.

Obiščite Trst!

Pomembna lirjska in simfonijska sezona v »TEATRO COMUNALE GIUSUPPE VERDI«
9. januarja — 24. marca

Spored: Othello - Don Pasquale - Il Campiello - Tosca - Manon - Dibuk - Boris Godunov - Die Meistersinger von Nürnberg - I Misteri Dolorosi - Missa Solemnis od Beethovna in dva simfonijska koncerta
Dirigenti: Umberto Berrettoni - Piero Fabboni Franc pl. Hoesslin - Gino Marinuzzi

Grad San Giusto: Karakteristična vinska klet. - Tipična italijanska vina!
Potasnila:
ENIT, Petra Kočiča St. 6 Beograd in Ente Provinciale per il Turismo, Trieste

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 11. januarja: 11 Solnska ura; Kitajska in Kitajci (igr. Ferd. Thuwacher in Miroslav Zor) — 12 Pri južnih Slovanih (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.30 Na slovenskem severu (plošče) — 14.5 Vreme, borza — 18 Ženska ura (ga. Emi Oražem) — 18.20 Pesnice iz Pariza (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti o izseljenih — 20 Slovenski šramel — 21 l. ura gojencev in gojenk drž. konservatorija — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleske plošče.

Sobota, 13. januarja: 12 Pisana zmes veselih stvari za radost in dobro voljo skrbni (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.20 Pisana zmes veselih stvari za radost in dobro voljo skrbni (plošče) — 14 Vreme — 17 Za delopusti (igra Radijski orkester) — 17.40 Kazenski prestopki mladoletnikov (Vojko Jagodici) — 18 Slovenske narodne (g. Drago Zagar) ob spremljavi ceter (Minka Brnik) — 18.40 Varujmo naravo (g. dr. Valter Bohinec) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Sem prokleta mušica, »Brenčelj« mi reko, sem značaja hudega želo »mam ostro. Zabaven in zelo poučen prerez Aleševčevega »Brenčelja« iz let 1869 do 1880. Za pisan večer priredil Niko Kuret. Izvajajo člani rad. igr. družine — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Prenos plesne glasbe s »Slovenskega večera« na Taboru.

Drugi programi

Petek, 11. januarja: Beograd: 30 Simfonični konc., 21.50 Narodne pesni, 22.15 Plesna glasba — Zagreb: 20 Orkestralni konc., 21.30 Havajski sekstet — Dunaj: 19.25 Prenos iz Grada, 20.35 Plošče, 21 Angleska gl., 22.30 Plesna gl. — Budimpešta: 19.30 Opera, 23.05 Ork. koncert — Trst-Milan: 17.15 Violina, 21 Simf. jazz — Rim-Bari: 16 Simf. konc. iz akademije sv. Cecilije, 21 Casellova gra »Srečne senec«, 22.25 Serenada — Praga: 20.45 Oratorij — Pariza: 20 Filh. konc. — Berlin: 20 Filharmoniki — Hamburg: 19.10 Verdijeva opera »Don Carlos« — Köln: 19.30 Konc. moderne glasbe — Stuttgart: 15 Mali orkester, 21.15 Brahmsove klavirske skladbe — Moskva: 19.40 Stari mojstri — Beovinjster: 20.20 Resnaučena glasba, 20.55 Igra, 21.35 Klavir — Paris P. T. T.: 21.30 Simf. konc. — Strasburg: 21.30 Koncert lahke glasbe.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se račun enokolonnska, 3 mm visoka petlitna vrstica po Din 2.50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prodamo

Sivalni stroji
rabljeni od 400 din dalje, novi stroji od 1600 din dalje. — Ugodni plačilni pogoji. — Stare sivalne stroje vzamemo v račun.

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36

Objave

Preklie
Podpisani izjavljam, da nisem plačnik dolgov sina Franca Glaviča. — Javornik, 12. januarja 1938. — Ivan Glavič, Javornik 166

Čitajte in širite
»Slovenca«

Vnajem

ODDAJO:
Trgovino z meš. blagom oddam v najem v industrijskem kraju na Gorenjskem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 441. (n)

Denar

Vaš kapital
se obrestuje z 30% dobičkom, če pristopite novemu, edinstvenemu podjetju z 60—80.000 din. — Resne ponudbe v upravo »Slov.« pod »Sodelovanje je obvezno« št. 448. (d)

Glasba

MEINEL-HEROLD
Klavir
kratek, dobro ohranjen, križane strune, ceno prodam. Zima, Gledališka ul. št. 12-III. (g)

Kupujte lepa in trajna darila novoporočencem
TRGOVINA
H. NIČMAN, LJUBLJANA
Vam nudi vsakovrstne kipe, krasne križe za obesiti in postaviti, cele garniture svečniki od Din 60— dalje, slike najrazličnejše velikosti in kvalitete. Cene izjemno nizke. Postrežba točna in solidna.

Josipina Drmoča
vdova po poštnem uslužbenu
Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 14. januarja ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Svabičeva ulica 15, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 13. januarja 1938.
Zalujoči ostali.

BREZ POSEBNEGA OBVESTILA
PETER GILLY
POKOPALI SMO GA DANES NA POKOPALIŠČU PRI SV. KRIZU
V LJUBLJANI, DNE 13. JANUARJA 1938
KATARINA, ŽENA; ALFONZ, SIN
JOŽICA DE CSONKA, HČERKA; WANDA, SINHAHA
GIZI, ZENON, MERCEDES, VNUKI

Maurice Leblanc: 10
Izredne pustolovščine Arsena Lupina.
Otok tridesetih krst
In nadaljeval je s stisnjenimi zobmi:
»Videli boste Maguenocove rože... rože, ki jih na svetu nikjer drugje ni... čudežne rože...«
Ob ovinku griča je pot začela zelo strmo padati. Velikanska usedlina je delila otok na dva dela, od katerih se je zdel drugi na nasprotni strani malo višji in precej manjši.
»Ta del je Prieuré,« je spregovorila Honorine. Ista raztrgana obala je obdajala otoček s še bolj strmimi skalami. Konec obale je bil podaljšan v petdeset metrov dolg rtič, ki je bil ožji kot grajsko obzidje in katerega droben in ozek greben je bil oster kakor rezilo sekire.
Na tem grebenu ni bila mogoča nobena pot, ker ga je na sredni presekal široka razpoka. Tako so postavili na obe strani oporne stebre lesenega mostu, ki se je najprej naslanjal naravnost na skalo in potem prekoračil središčno razpoko.
Šli sta preko druga za drugo, ker je bil zelo ozek in poleg tega prenelo trden. Majal se je zaradi hoje in pihanja vetra.
»Stojte, glejte tja, na vrh otočka,« je rekla Honorine. »Videti je Prieuré«
Steza, ki je šla v tisto smer, je peljala po planjavi, poraščeni s majhnimi jelkami. Druga steza je vodila na desno in se izgubljala v gosti hosti. Veronika ni odmaknila oči s Prieuré, čigar nizko pročelje se je polagoma večalo. Bretonka se je po nekaj minutah nenadoma ustavila, se obrnila proti hosti in zakričala:
»Gospod Stefan!«
»Koga kličete?« je vprašala Veronika. »Gospoda Marouxa?«
»Da, Francovega profesorja. Tekel je proti mostu. Videla sem ga na neki jasi. Gospod Stefan! Zakaj ne odgovori? Ali ste ga vi videli?«

»Ne.«
»Pripricana sem, da je bil on s svojo belo čepico. Steer pa pogledno most za nama. Počakajmo, da ga bo prekoračil.«
»Čemu čakati? Če je kje nevarnost, je to v Prieuré.«
»Tako je... hitimo!«
Pospešili sta korak zaradi zlih slutenj, nato pa zaradi vedno večjega strahu začeli teči.
Otok se je znova zožil, ograjen z nizkim zidom, ki je omejeval posestvo Prieuréja. Tisti trenutek sta slišali kričke, ki so prihajali iz stanovanja.
Honorine je zakričala:
»Kličite! Ali ste slišali? Ženski klic!... Kuharica — Marija Le Goff!«
Skočila je k vratom, zgrabila za ključ, ali tako nerodno, da je pokvarila ključavnico in ni mogla odpreti.
»Skozi razpoko!... je ukazala. »Na desno!«
Pognali sta se, prekoračili zid in šli preko širokega vrta, pometanega z razvalinami, kjer se je vijugasta in slabo izhोजना steza vsak trenutek izgubljala med bršljanom in mahom.
»Tu smo! tu smo!« je izustila Honorine. »Prihajamo.«
In nato je nerazločno govorila:
»Nič več ne kriče! Strašno! Ah! uboga Marija Le Goff.«
Zgrabila je Veroniko za roko.
»Pojdimo okoli! Pročelje je na nasprotni strani... na tej strani so vrata vedno zaprta in na oknih so naoknice.«
Toda Veronika se je zapletla med korenine, se spotalnula in padla na kolena. Ko je vstala, Bretonke več ni bilo zraven, ki je šla okoli levega opla. Namesto da bi šla za njo, je šla Veronika naravnost k hiši, preplezala peron in udarila na zaprta vrata s podvojenjo silo.
Misel, da bi šla za Honorino, se ji je zdela zguba časa, ki ga ne bi mogla nikdar nadomestiti. Znova so v hiši in v sobi nad njo zadoneli klic.

Slišala je moški glas, o katerem je mislila, da je glas njenega očeta Umaknila se je nekaj korakov nazaj. Hipona pa se je na prvem nadstropju odprlo okno in zagledala je Hergemonta, razburjenega in neizrečeno preplašenega, ki je sopihal:
»Na pomoč, na pomoč!... Oh! Pošast!... Na pomoč!«
»Oče, oče!« je klicala obupno Veronika, »jaz sem tu!«
Za hip je povsili glavo in zdelo se je, da ne vidi hčerke. Poskusil je hitro skočiti z balkona, za njim pa se je slišal pok in ena izmed hip se je razletela.
»Morilec, morilec!« je kričal in se vrnil v sobo. Veronika je kot ponorela in brez moči gledala okoli sebe. Kako pomagati očetu? Zid je bil previsok, da bi mogla splezati gori. Kmalu pa je zagledala dvajset melrov vstran in celo ob hiši lestvo. Ž nadležovsko močno in voljo se ji je posrečilo, četudi je bila lestva zelo težka, da jo je prinesla in postavila pod odprto okno.
V najbolj tragičnih trenutkih našega življenja, ko smo duševno zmedeni in se nam celo telo tresse od groze, neka nevidna sila uravnava naše delovanje.
Veronika se je sprasčevala, zakaj se ne oglasi Honorine in kaj je z akasnilo.
Tudi na Franca je mislila. Kje je torej. Ali je sledil Stefana Marouxa na njegovem nerazumljivem begu? Ali je šel iskat pomoči? In končno, kdo je tisti, ki ga je Hergemont imenoval pošast in ubijalec?
Lestva ni dosegla okna in Veronika je kmalu spoznala, koliko truda bi bilo treba, da bi prišla na balkon. Vendar ni omahovala. Gori je boj, pomešan s kriki njenega očeta. Šla je gori. Dosegla je vsaj lahko spodnji del ograje na balkonu. Pokleknila je na rob zidu in pomolila glavo skozi okno ter videla dramo, ki se je v sobi odigravala.
V tistem trenutku se je Hergemont znova umaknil k oknu in celo tako blizu, da ga je videla skraj v obraz. Ni se ganil. Stal je z zbeganimi

oči, roke je imel iztegnjene, kakor da čaka strašne obsodbe, ki se bo izvršila.
»Morilec... morilec...« je ječal. »Ali si ti? Ah preklet bodi! Franc! Franc!«
Brez dvoma je klicel svojega vnuka na pomoč in najbrž je bil tudi Franc izpostavljen napadu, morebiti ranjen ali celo mrtev.
Veronika je zbrala vse sile in posrečilo se ji je stopiti na zid.
»Tu sem... tu sem...« je hotela zakričati.
Glas ji je v grlu zastal. Tedaj je videla... Nasproti očetu, pet korakov od nje, je bilo na zid naslonjeno bitje, ki je držalo revolver na Hergemonta in počasi merilo. In to bitje... O, groza!... Veronika je spoznala rdečo čepico, o kateri ji je pravica Honorine in lkaninosa srajo z gumbi. In v tem mladem, zaradi okrutnosti spačenem obrazu, je našla isto podobo Vorskvega, ki sta mu jo dajali sovraštvo in divjost.
Deček je ni videl. Njegove oči se niso odtrgale od cilja, ki ga je hotel doseči in zdelo se je, uživa veselje s tem, ko odlaš z usodnim strelom.
Tudi Veronika je molčala. Besede, kričanje ne bi nič pomagalo, da bi preprečilo smrt. Morala bi se vreti med očeta in sina. Plezala je, se oprijemala in vlomila skozi okno.
A prepozno! Strel je zadonel. Hergemont je padel z boleštnim krikom.
In istočasno, v isti sekundi, ko je deček držal roko še iztegnjeno in ko je starec padel, so se v ozadju odprla vrata. Prikazala se je Honorine in ostuden prizor je zadel kot strel.
»Franc!« je zavpila... »Ti, ti!«
Deček je skočil k njej. Bretonka se mu je skušala postaviti v bran, a niti boja ni bilo. Stopil je korak nazaj, hitro dvignil orožje, ki ga je držal v roki in ustrelil.
Honorine so se zašibila kolena in padla je med vrata. In medtem, ko je skočil preko nje in zbežal, je naprej vpila:
»Franc!... Franc!... ne, to ni res... Ah, je li mogoče?... Franc...«